

ДІЛОВИЙ ВІСНИК

BUSINESS HERALD

ІНФОРМАЦІЙНО-РЕКЛАМНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ

2008 № 1-2 (141-142)

Відкрите акціонерне товариство **"ХУСТСЬКА ПЕРЕСУВНА МЕХАНІЗОВАНА КОЛОНА"**

Учителі й учні шкіл
селища Вишково Хустського
району з вдячністю згадують
працівників Хустської
пересувної механізованої
колони за встановлене ними
нове сучасне котельне
обладнання, яке дозволяє
ефективніше та економніше
використовувати блакитне
паливо, що в умовах
ринкової економіки дуже
важливо.

Голова правління ВАТ
"Хустська ПМК"
Михайло Юрійович Хмара
зумів згуртувати
колектив спеціалістів,
висока кваліфікація і
творче натхнення яких
у поєднанні з новітньою
технікою та передовою
технологією дозволяють
утримувати рівень
конкурентоспроможності
підприємства на ринку
будівельних послуг не лише
Закарпаття,
а й інших регіонів
України.

Товариство приймає замовлення на виконання проектних
робіт, монтаж котельного обладнання всіх систем,
проведення сантехнічних робіт, прокладання зовнішніх
і внутрішніх газопроводів.

Звертайтеся за телефонами
у м. Хуст: (03142) 43380, 45207.

Інформаційно-рекламний бюлетень
Закарпатської торгово-
промислової палати
«ДІЛОВИЙ ВІСНИК»
(«BUSINESS HERALD»)
№1-2 (141-142) 2008 р.

Свідectво про реєстрацію
Закарпатського обласного
комітету в справах преси
та інформації:
серія Зт, № 118
від 17 червня 1997 р.

Засновник – Закарпатська
торгово-промислова палата
Президент
Отто КОВЧАР

Наша адреса:
Україна, 88015 м. Ужгород,
вул. Грушевського, 62
Тел.: (+38-0312) 669450
Тел./факс: (+38-0312) 669499
E-mail: tpp@tpp.uzhgorod.ua
Http://www.tpp.uzhgorod.ua

Інформаційно-рекламний бюлетень
надсилається підприємствам,
організаціям, установам, приватним
підприємствам – членам ЗТПП;
державним органам влади;
держадміністраціям; місцевим радам;
ТПП України; регіональним ТПП
України; ТПП зарубіжних країн; торгово-
економічним місіям України
за кордоном; іноземним посольствам
і торговим відділам посольств,
торгово-економічним місіям іноземних
держав, акредитованим в Україні

Відповідальний за випуск
Юрій ЯКУБЕЦЬ
Літредактор
Ольга ЯКУБЕЦЬ

З питань співпраці і розміщення
рекламно-інформаційних матеріалів
звертатись за тел. (+38-0312) 669466
E-mail: info_tpp@tpp.uzhgorod.ua

Точки зору авторів публікацій
і редакції можуть не збігатися.
За достовірність наведених фактів,
цитат, власних назв та інших
відомостей відповідальність несуть
автори публікацій, рекламної
інформації – рекламодавці.
Редакція залишає за собою право
редагувати надані матеріали.
При передруці посилання
на інформаційно-рекламний
бюлетень Закарпатської ТПП
«Діловий вісник» обов'язкове

Підписано до друку 3.03.2008 р.
Видруковано у ВАТ «Патент»
88006 м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101
Тел.: (+38-0312) 660703
Тел./факс: (+38-0312) 660222
E-mail: patent@uzh.ukrtel.net
Замовлення № 8004. Тираж 1000

З М І С Т

Закарпатська торгово-промислова палата у 2007 році 4—5

Робочі зустрічі
Президента України
в Закарпатті 6—7

Засідання
Європалати 8

Мукачівському відділенню
Закарпатської
торгово-промислової
палати — 25 9

Ужгородський національний університет:
“Більше знаємо — більше можемо” 10

Державний архів Закарпатської області —
скарбниця документальних пам'яток 11—13

Україна і нова східна політика Євросоюзу.
Генеральне консульство Угорщини в Ужгороді
роз'яснює візові питання в умовах Шенгену.
Зустріч з представниками Генерального
консульства Республіки Польща у Львові 14—15

Україна—Словаччина.
Зустрічі керівників
регіональних палат 16

Україна—Угорщина.
Заклучна конференція
навчально-тренінгової
програми “Плато” 17

Україна—Румунія.
Workshop — професіонали
для професіоналів 18

Бізнес-зустріч
“Міжнародні контактні дні” 19

Круглий стіл з питань розвитку українського
бізнесу в умовах майбутньої зони вільної
торгівлі між Україною та Євросоюзом 20

Україна і COT: гра за правилами 21

Законодавчо-нормативні нововведення 22

На першій сторінці обкладинки.
Відреставрована будівля колишньої Мукачівської товарної біржі, зведена у 80-х
роках XIX століття на кошти члена біржі Гренштейна.

ЗАКАРПАТСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА У 2007 РОЦІ

Пріоритетні напрями діяльності Закарпатської торгово-промислової палати — регіонального центру єдиної системи ТПП України — у 2007 році значною мірою визначалися політичними й економічними змінами, пов'язаними з інтеграційними процесами в нашій державі та на європейському просторі, а також потребами у створенні сприятливих умов для підприємницької та зовнішньоекономічної діяльності в краї, наданні підприємствам і організаціям комплексу послуг із налагодження торговельно-економічних зв'язків в Україні та за кордоном.

Успішному виконанню традиційних палатівських функцій і завдань, визначених Законом “Про Торгово-промислові палати в Україні” та Статутом Закарпатської ТПП, сприяла взаємодія палати з місцевими й центральними органами влади, громадськими організаціями і підприємницькими об'єднаннями, з акредитованими в Україні іноземними посольствами та їх економічними підрозділами, посольствами і торговельно-економічними місіями України за кордоном, із вітчизняними і зарубіжними регіональними торгово-промисловими палатами.

З метою розвитку ділової співпраці українських та іноземних суб'єктів господарювання Закарпатська торгово-промислова палата разом із зарубіжними партнерськими організаціями, насамперед із країн-сусідів, бере активну участь у розробці спільних програм і проєктів.

Реалізація в Закарпатті європейської навчально-тренінгової програми “Плато” стала можливою завдяки співробітництву Закарпатської ТПП із ТПП області Саболч-Сатмар-Берег (Угорщина). У листопаді стартував новий навчальний проєкт для закарпатських і угорських підприємців у рамках Програми сусідства “Угорщина-Словаччина-Україна INTERREG IIIA/TACIS”. Участь у семінарах-тренінгах з поширення європейського досвіду ведення бізнесу має позитивний вплив на діяльність підприємств-учасників, оскільки сприяє зростанню корпоративної культури, вдосконаленню системи управління, розширенню ділових взаємин, а отже, — розвитку підприємництва і транскордонного співробітництва.

Продовжується реалізація словацько-українсько-фламандського проєкту “E-PLATON: Slovakia, Ukraine and Flanders” за участі Закарпатської ТПП, Кошицької і Тренчинської регіональних палат ТПП Словаччини, торгово-промислових палат Бельгії — Західної Фландрії (Фламандії) і м. Леувен. Одним із практичних заходів стало створення на базі порталу “E-TradeCenter” Кошицької регіональної ТПП інтернет-платформи, де міститься інформація про комерційні пропозиції фламандських, словацьких та українських підприємств і підприємців, які мають змогу налагоджувати безпосередні контакти в режимі “on-line”, отримати інформацію про умови підприємницької діяльності, міжнародні ділові заходи в Україні, Словаччині та Фландрії. У рамках спільного проєкту організовуються тристоронні зустрічі представників ділових кіл регіонів країн-учасниць.

Іще один міжпалатівський проєкт під назвою “RURCED — Румунсько-український регіональний центр економічного розвитку”, започаткований минулого року Закарпатською ТПП спільно з регіональними палатами повітів Марамуреш і Сату-Маре (Румунія), передбачає проведення серії зустрічей у форматі “Workshop — професіонали для професіоналів” за участі представників державних, наукових, громадських і бізнесових організацій, а також ділових місій українських та румунських підприємців відповідно у містах Сату-Маре, Бая-Маре та Ужгороді.

Серед чисельних ділових заходів, проведених у 2007 році Закарпатською торгово-промисловою палатою, насамперед слід назвати зустрічі підприємців в Ужгороді “Міжнародні контактні дні” за актуальними для нашого регіону темами: в лютому — сільськогосподарська техніка, посівні матеріали, сільгосппродукція, технології для харчової та переробної промисловості, продукти харчування, пакувальна техніка; у березні — лісозаготівля і деревообробка, обладнання для меблевого виробництва, мебелі й столярні вироби; в листопаді — будівельна техніка, обладнання і матеріали, проєкти і технології будівництва, предмети інтер'єру житлових і офісних приміщень, побутові товари. Торік в ужгородських бізнес-зустрічах брали участь близько 300 українських та зарубіжних підприємств та підприємців.

Розвиток міжнародних контактів Закарпатської ТПП забезпечується дією понад 40 двосторонніх договорів із зарубіжними спорідненими організаціями. Минулого року до них додалися угоди і протоколи про співпрацю з регіональними палатами Словацької ТПП з м. Тренчин і м. Нітра, Управлінням промисловості, сільського господарства, туризму провінції Асколі Пікено (Італія), Італійською ТПП по зв'язках з іноземними країнами (С.С.І.Р.Е. Україна), меморандум про співробітництво та координацію з Євро-Азійською міжнародною торговою палатою; протокол намірів із Торгово-промисловою і сільськогосподарською па-

латою повіту Ботошань (Румунія) про спільну участь у розробці й реалізації проектів транскордонного співробітництва в рамках Програми сусідства "Румунія-Україна".

На основі угод із зарубіжними регіональними палатами та спеціалізованими компаніями Закарпатська ТПП організувала в травні участь підприємств області та інших регіонів України в євротериторіальній виставці-ярмарку "Контакт" (м. Кросно, Польща), міжнародній виставці промислового обладнання і технологій (м. Нітра, Словаччина), інноваційній виставці харчової промисловості (м. Ніредьгаза, Угорщина), в серпні — в міжнародній виставці сільськогосподарства і харчової промисловості "Агрокомплекс" (м. Нітра, Словаччина) та міжнародній сільськогосподарській виставці "Фермер-Експо" (м. Дебрецен, Угорщина).

Підприємці області були учасниками Угорсько-українського ділового форуму, що проходив у березні в м. Будапешт у рамках візиту Прем'єр-міністра України в Угорську Республіку. В червні та серпні представники бізнесових кіл Закарпатської області, міст Львова, Києва та Дніпропетровська побували з діловою місією у м. Осієк (Хорватія). Делегація ЗТПП в листопаді брала участь у першому Українсько-польсько-американському бізнес-форумі в Кракові (Польща).

У червні під час ділової поїздки до Закарпаття у нашій палаті побували іноземні дипломати — члени Міжнародного Трейд-клубу в Україні, які ознайомилися з пріоритетними напрямками розвитку економіки області, а також із діяльністю Закарпатської ТПП, з роботою підприємств — членів ЗТПП, зокрема ВАТ "Ужгородська швейна фабрика", ВАТ "Ужгородський турбогаз", УАП ТОВ "Фішер-Мукачєво". Члени Трейд-клубу провели в ЗТПП звітно-виборнє засідання, на якому обрали президента і віце-президента цієї міжнародної організації.

Минулого року ЗТПП організувала та провела презентації продукції і послуг українського торгово-технічного центру "Імпексмаш", угорського підприємства "Кійдшы" і туристичного об'єднання "Borsodi hotel klaszter", словацьких виробничо-торговельних компаній "Phobos", "Tebau", "Tondach", "Elcom".

Виконання представницьких функцій палата успішно поєднує з наданням традиційних послуг. Серед них — консультації з питань комерційної діяльності у нашій та інших державах, інформування про кон'юнктуру внутрішнього і зовнішнього ринків; надання адресних бізнес-довідок, цінкової інформації; сприяння українським та іноземним підприємствам у пошуку потенційних партнерів; розробка і рецензування бізнес-планів, інвестиційних проектів, зовнішньоекономічних угод; оформлення документів на вступ до Асоціації товарної нумерації України "GS1 Україна" та присвоєння товарам штрихових кодів; юридичне забезпечення ведення комерційної, у т.ч. інвестиційної діяльності; підготовка матеріалів до розгляду в Міжнародному комерційному арбітражному суді при ТПП України та постійнодіючому Третейському суді при Закарпатській ТПП.

Користуються попитом і такі види послуг, як експертиза якості, комплексності вітчизняних та імпортованих товарів і сировини; підтвердження норм витрат сировинних матеріалів; визначення коду товарів згідно УКТЗЕД; оформлення сертифікатів походження товарів; оцінка майна і майнових прав; перекладацькі послуги. Зокрема впродовж року палатою проведено 4124 експертизи, пов'язані переважно з операціями з давальницькою сировиною, виконано 324 заявки з оцінки різних видів рухомого й нерухомого майна, видано 9212 сертифікатів походження українських товарів, виконано 1491 замовлення з перекладів іноземними та з іноземних мов. Загальні обсяги реалізації послуг у 2007 році склали 2986,3 тис. грн., що в порівнянні з попереднім роком більше на 16,5%.

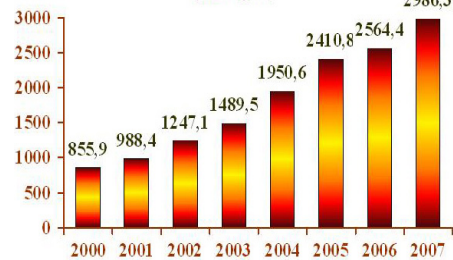
Динаміка розвитку діяльності Закарпатської ТПП тісно пов'язана з економічним благополуччям господарюючих суб'єктів регіону, в першу чергу — членів ЗТПП. Нині палата об'єднує 232 підприємства й організації, що представляють промислову, аграрну, банківську, страхову, туристичну, транспортну та інші сфери діяльності. Члени ЗТПП регулярно отримують інформацію про комерційні пропозиції вітчизняних і зарубіжних підприємств, про міжнародні ділові заходи в Україні та за кордоном. Ознайомча реклама про їх діяльність розміщується на сторінках інформаційно-рекламного бюлетеня "Діловий вісник" і веб-сайті Закарпатської ТПП.

Разом із податковими, митними органами, райдержадміністраціями, страховими і банківськими установами у Міжгір'ї, Іршаві, Ужгороді, Рахові, Берегові, Великому Березному, Волівці, Сваляві було проведено виїзні семінари з питань митного, податкового, банківського, страхового законодавства. Щомісяця в Закарпатській ТПП працювали курси підвищення кваліфікації за напрямом "Правові та практичні аспекти державних закупівель в Україні".

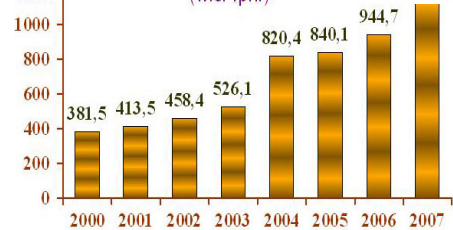
Розширюється спектр традиційних послуг, які підприємства й організації — члени ЗТПП отримують на пільгових умовах. У 2007 році палатою надано пільг на послуги в розмірі 134 тис. грн. Для ефективного забезпечення послугами суб'єктів господарювання в районах області успішно функціонують Мукачівське та Хустське відділення Закарпатської ТПП.

Отто Ковчар,
член Ради Торгово-промислової палати України,
президент Закарпатської ТПП.

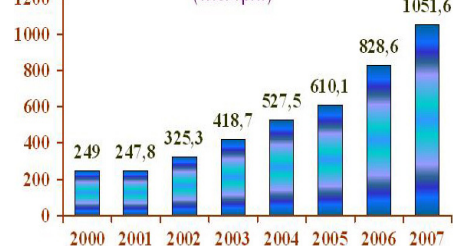
Загальні обсяги реалізації послуг
(тис. грн.)

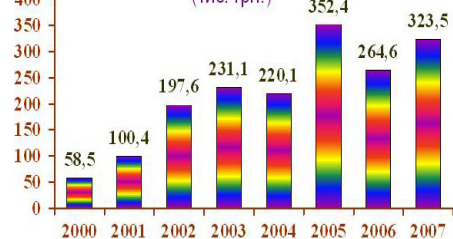
Засвідчення сертифікатів
походження товарів
(тис. грн.)

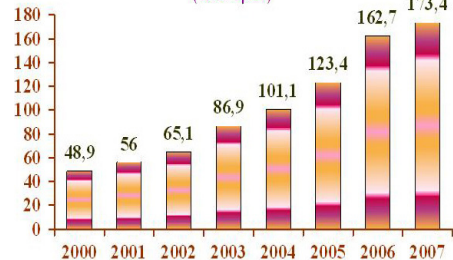
Послуги з експертизи товарів
(тис. грн.)

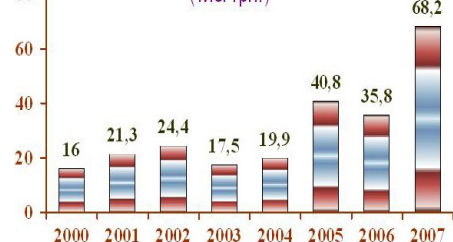
Послуги з розвитку
зовнішньоекономічних зв'язків
(тис. грн.)

Перекладацькі послуги
(тис. грн.)

Оцінка майна і майнових прав
(тис. грн.)

Робочі зустрічі Президента України в Закарпатті

Політики — вітчизняні і зарубіжні — проявляють особливу увагу до нашого краю. Воно й зрозуміло: тут, на перехресті кордонів, націй, культур і навіть цивілізацій, відпрацьовуються та реалізуються системи взаємодії й інтеграції України з ЄС. Із тим, що кращого місця для переговорів важко й відшукати, погоджуються і глави держав України, Угорщини та Словаччини. Цьогорічні робочі візити вони розпочали саме із Закарпаття.

Зустріч Президента України Віктора Ющенка і Президента Угорської Республіки Ласло Шойома у міській раді м. Мукачева.

13 січня в Ужгороді зустрічалися Президент України Віктор Ющенко та його угорський колега Ласло Шойом. Президенти відвідали селище Вилік на Виноградівщині, де проживає угорська національна меншина, й побували у двох загальноосвітніх школах — №1 з українською та №2 з угорською мовами навчання. У подарунок школярам Віктор Ющенко привіз шкільні автобуси, устаткування для комп'ютерних класів, підручники, угорський президент — спортивне обладнання та DVD-програвачі.

Лейтмотивом зустрічі, за словами українського президента, стало обговорення того, як надати нашому двосторонньому співробітництву, починаючи зі сфери освіти до відносин між громадами, країнами, державами, ще більшої динаміки. Освітня проблема, піднята лідерами двох держав під час спілкування з учителями, мали продовження і згодом, у ході офіційних перемовин у Мукачеві. Віктор Ющенко підкреслив важливість викладання української мови в школах з угорською мовою навчання — в обсягах, достатніх, аби їх випускники змогли здобути вищу освіту в українських навчальних закладах.

Віктор Ющенко та Ласло Шойом на XIII закарпатському фестивалі "Червоне вино".

Доступ до освіти рідною мовою потрібен насамперед для того, щоб угорці залишалися в Україні, — підтримав українського президента Л. Шойом й із вдячністю висловився про турботу, яку приділяють у нас угорській громаді.

Констатувавши позитивну динаміку розвитку українсько-угорських відносин, глави держав обговорювали проекти економічної та гуманітарної співпраці. Про унікальний взаємний потенціал свідчить, зокрема, зростання на 43% товарообороту між нашими державами за десять місяців минулого року та збільшення за цей же період у 2,5 рази товарообігу між прикордонними областями, зазначали президенти. Наразі потребує розбудови інфраструктура українсько-угорського кордону, що сприятиме потокам товарів, інвестицій, туристів. Одним із основних проектів економічної взаємодії має стати добудова діючої гілки залізниці "Чоп—Загony" і спорудження логістичного центру, що в результаті передбачає зростання обсягу транзиту вантажів на 30 млн. тонн у рік. Детальніше розглянути проект планується на рівні спеціальної робочої групи під час наступного офіційного візиту президента Угорщини до України, який передбачається в березні цього року. Ласло Шойом закликав до співробітництва у сфері екології, виступивши з пропозицією створити транскордонні заповідники в Карпатах і започаткувати спільний проект щодо контролю води в річці Тиса.

Президенти України й Угорщини в загальноосвітній школі №1 смт Вилік Виноградівського району.

Ініціативи гуманітарного характеру, якими також обмінялися глави двох держав, стосувалися домовленості про встановлення пам'ятних знаків: у Будапешті — жертвам Голодомору в Україні 1932—1933 років та на Верецькому перевалі в с. Верб'яз — на честь переходу угорських племен через Карпати до Дунайської низовини.

Віктор Ющенко подякував угорській стороні за збереження сприятливого візового режиму для українських громадян після розширення зони Шенгену, відзначивши: Угода про малий прикордонний рух, підписана Угорщиною і Україною, була першим документом, аналогів якому наразі не існує в Євросоюзі і який сьогодні тиражуватиметься у наших відносинах з іншими країнами європейської спільноти.

Президенти України й Угорщини побували й на колоритному XIII закарпатському фестивалі "Червоне вино", який традиційно впродовж трьох днів проходить під час святкування старого Нового року на центральній площі в м. Мукачеві, коли місцеві виноробы починають відкривати бочки з молодим вином.

14 січня в м. Ужгороді Віктор Ющенко зустрівся зі словацьким президентом Іваном Гашпаровичем. Глави двох держав оглянули вантажні термінали, бокси, службові приміщення та оснащення на міжнародному автомобільному пункті пропуску "Ужгород", що забезпечує вантажні перевезення на транзитному шляху Трієст—Любляни—Будапешт—Братіслава—Львів—Київ—Москва і є найпотужнішим на українсько-словацькому кордоні. Його розвиток та облаштування було включено до інвестиційного проекту реконструкції в рамках Програми прикордонного співробітництва "TACIS".

Як поінформував президентів начальник Ужгородської митниці Михайло Порада, наприкінці минулого року завершено спорудження нового комплексу з митного оформлення вантажного транспорту, на будівництві якого освоєно 3 млн. євро. За рахунок бюджетних коштів у 2006—2007 роках Ужгородська митниця виконала роботи з капітального будівництва об'єктів митної інфраструктури на загальну суму близько 5 млн. гривень. Другим етапом передбачено реконструкцію існуючих об'єктів митної інфраструктури з пропуску пасажирського автотранспорту. Після завершення реконструкції КПП "Ужгород" за добу зможе пропускати 5000 легкових автомобілів (сьогодні його пропускна спроможність 1400), 500 вантажних автомобілів (нині 180), 80 автобусів (нині 29) і 10000 чоловік, що вдвічі більше, ніж сьогодні.

Переговори лідерів двох держав проходили в обласній адміністрації, а по закінченні під їхнім головуванням відбулася на-

Зустріч Президента України Віктора Ющенка з Президентом Словацької Республіки Іваном Гашпаровичем на новому вантажному терміналі КПП "Ужгород".

Під час переговорів значну увагу сторони приділили енергетичній співпраці. За словами В. Ющенка, енергетична тема розподілилася на три блоки. Зокрема, це майбутній Енергетичний самміт у Києві, запланований на 22—23 травня ц.р., куди запрошено словацьку сторону. Наступним питанням енергетичної співпраці стало започаткування проекту транспортування словацькою територією каспійської світлої нафти нафтопроводом "Дружба", а також поставки української електроенергії до Словаччини. Щодо останнього, глави держав дали доручення відповідним міністерствам упродовж 2—3 тижнів детально розглянути цю проблематику і знайти порозуміння.

Було обговорено й аспекти європейської та євроатлантичної інтеграції України та її вступ незабаром до Світової організації торгівлі. Лідер Словаччини запевнив, що його держава завжди була активним прихильником цих українських прагнень.

Торкнулися глави держав деяких аспектів гуманітарної співпраці, зокрема, статусу української та словацької меншин у своїх країнах і, як результат, досягли домовленості відкрити у вересні нинішнього року відповідно український та словацький культурні центри.

Розсталися президенти задоволені проведеною зустріччю, підкресливши, що вдалося обговорити весь спектр запланованих до розгляду питань двосторонньої співпраці. Як і угорський президент, Іван Гашпарович попередньо погодив з українською стороною дату офіційного візиту: словацький лідер планує прибути до України у вересні—жовтні поточного року.

Вл. інф.

Фрагмент переговорів глав двох держав у Закарпатській облдержадміністрації.

рада з питань транскордонного співробітництва. З української сторони в ній взяла участь Глава Секретаріату Президента України Віктор Балага, міністр закордонних справ Володимир Огризко, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Словацькій Республіці Інна Огнівець та Надзвичайний і Повноважний Посол Словацької Республіки в Україні Урбан Руснак, голова Державної митної служби Валерій Хорошковський, перший заступник голови Державної прикордонної служби Павло Шишолін, голова Закарпатської облдержадміністрації Олег Гаваші, інші офіційні особи.

На спільній прес-конференції президенти зробили заяву для представників ЗМІ. Вони підтвердили, що сусіднім країнам необхідно укласти двосторонні угоди про малий прикордонний рух та спільний митний контроль і запевнили, що така угода між Україною і Словаччиною фактично готова й наразі проходить внутрішньодержавні процедури узгодження.

Аргументуючи необхідність укладання згаданих міждержавних угод, Віктор Ющенко навів дані, відповідно до яких українсько-словацький кордон щоденно перетинають 8 тисяч громадян та 3 тисячі одиниць транспорту. Президент України впевнений, що така статистика змушує серйозно замислитися над модернізацією прикордонної інфраструктури. "Режим спільної роботи митних і прикордонних служб є актуальним", — наголосив він, додавши, що прикордонні та митні служби обох держав інституційно готові до проведення спільного контролю на кордоні.

Начальник Ужгородської митниці Михайло Порада в присутності голови Державної митної служби України Валерія Хорошківського доповідає президентам України та Словаччини про схему нового вантажного терміналу пункту пропуску "Ужгород".

ЗАСІДАННЯ ЄВРОПАЛАТИ

На XV конгресі Асоціації торгово-промислових палат Європи (Європалати), що проходив у жовтні минулого року в Парижі, було прийнято рішення про проведення в Москві засідання представників національних ТПП — членів Європалати з країн, що не входять до Європейського Союзу. 21 січня цього року на засідання до столиці Росії прибули віце-президент Європалати, президент ТПП Словаччини П. Мігок, генеральний секретар Європалати А. Абрुцціні та його заступник Д. Вантігем. У засіданні брали участь президенти національних палат Азербайджану, Албанії, Білорусі, Грузії, Молдови, Норвегії, Росії, Туреччини, України, Хорватії.

До складу української делегації, яку очолював перший віце-президент ТПП України, член Ради директорів Європалати В. Яновський, входили президенти торгово-промислових палат: Закарпатської — О. Ковчар, Івано-Франківської — В. Гуменюк, Київської — М. Засульський, Рівненської — М. Ярошук, Черкаської — В. Цимбал, а також віце-президент Донецької ТПП О. Політик, президент Міжнародної фундації сприяння ринку С. Соколенко, генеральний директор Українсько-баварського навчального центру підприємництва ТПП України П. Супрун, начальник Управління сертифікації походження товарів ТПП України Н. Ткаченко.

Президент Закарпатської ТПП О. Ковчар, старший віце-президент ТПП Російської Федерації Б. Пастухов, перший віце-президент ТПП України В. Яновський.

Порядок денний включав розгляд питань, які стосувалися діяльності торгово-промислових палат — учасників засідання, надання послуг із видачі сертифікатів походження товарів, реалізації проектів Європалати для країн — не членів ЄС, поширення досвіду західноєвропейських країн у створенні промислових кластерів, проведення першої сесії Європейського парламенту підприємств, обрання представника до Президії Європалати від національних ТПП країн, що не входять до складу Європейського Союзу.

Із тематикою і цілями проектів Європалати щодо країн — не членів ЄС у 2008-2009 роках, які здійснюватимуться за рахунок фондів Європейського Союзу, присутніх ознайомив Д. Вантігем. Зокрема проектом "TAIEX" (Technical Assistance in Information Exchange) передбачено проведення консультацій для працівників торгово-промислових палат, митних органів, органів стандартизації Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії, Молдови та України з питань законодавчо-нормативних положень ЄС у митній справі, стандартизації (в т.ч. у визначенні країни походження товару) та практики їх застосування. Проект буде реалізовуватися у формі семінарів, що проходитимуть у Брюсселі в червні — липні нинішнього року.

А. Абрुцціні інформував учасників засідання про сесію Європейського парламенту підприємств, яка відбудеться 14 жовтня у Брюсселі замість традиційного конгресу Європалати з нагоди відзначення її 50-річчя. У сесії візьмуть участь понад 1750 представників від країн — членів європейської спільноти та майже 30 — з країн, що не входять до ЄС, у тому числі й України. Рекомендації щодо кандидатур депутатів вносяться національними торгово-промисловими палатами. Сесія, на яку будуть винесені питання економічного характеру загальноєвропейського значення, має продемонструвати здатність європейського бізнесу висловити спільну позицію щодо окремих загальних

Радник генерального секретаря Європалати М. Мартінеллі, заступник генерального секретаря Європалати Д. Вантігем, генеральний секретар Європалати А. Абрुцціні, віце-президент Європалати, президент ТПП Словаччини П. Мігок.

проблем, пов'язаних зі зростанням конкурентоспроможності, підвищенням інноваційного рівня виробництва, його інтернаціоналізації та ін. Надалі подібні сесії Європарламенту підприємств передбачається проводити один раз у два роки.

Особливу увагу на засіданні було зосереджено на вирішенні питання оформлення і видачі сертифікатів походження товарів, зважаючи на те, що в Євросоюзі нині дискутується можливість зміни порядку їх видачі. Представники торгово-промислових палат Білорусі, Норвегії, Росії, Туреччини, України навели обґрунтовані підтвердження недоцільності зміни порядку і суб'єктів видачі сертифікатів та звернулися з проханням до Європалати зважити на ці доводи й відстоювати інтереси її членів перед Європейською Комісією.

Серед іншого обговорювалися питання розвитку промислових кластерів, яким Європалата приділяє значну увагу. Основні напрями роботи в цій сфері викладені в спеціальному Європейському меморандумі, підготовленому групою високого рівня з числа фахівців країн — членів ЄС. Торгово-промислові палати країн, які не входять до ЄС, матимуть можливість направити своїх представників до робочої групи з питань подальшого розвитку кластерів, що створюються за сприяння цієї організації.

На завершення засідання відбулися перші вибори представника до Президії Європалати від ТПП країн — не членів Європейського Союзу. Ним став президент Союзу торгових палат і товарних бірж Туреччини Ріфат Хісарджіоглу. Наступне засідання, що відбудеться через два роки, українська сторона запропонує провести в м. Києві.

Під час перебування у Москві перший віце-президент ТПП України В. Яновський і президент Закарпатської ТПП О. Ковчар мали зустріч зі старшим віце-президентом ТПП Російської Федерації Б. Пастуховим. У результаті переговорів була досягнута домовленість про проведення наприкінці жовтня цього року в Києві першого українсько-російського бізнес-форуму з метою виявлення додаткових можливостей співробітництва для середнього і малого підприємництва двох країн, у тому числі й на регіональному рівні. Конкретна тематика, контингент учасників, технічні та фінансові умови проведення форуму будуть обумовлені у березні цього року, коли до столиці нашої країни прибудуть представники ТПП РФ.

Вл. інф.

Готельний комплекс "Україна" в м. Москві.

Мукачівському відділенню Закарпатської ТПП – 25

У президії засідання — президент Українсько-угорської секції ТПП України Ю. Гецько, секретар Мукачівської міськради, виконуючий обов'язки міського голови Мукачеве З. Лендел, президент Закарпатської ТПП О. Ковчар, директор СП “Сандерс-Виноградів ГмбХ” і СП “Сандерс-Іршава ГмбХ” Г. Розентал, заступник голови Закарпатської облради М. Мартин, директор Закарпатської філії ВАТ УСК “Дженералі Гарант” В. Матяшовський.

Президент Закарпатської ТПП О. Ковчар вручає Почесну грамоту Президії ЗТПП директору СП “Віад Сейлс-Мукачево” Л. Сірмої.

Заступник голови Закарпатської облради М. Мартин та помічник голови облради В. Бельов нагороджують керівника Мукачівського відділення ЗТПП В. Федорів Почесною грамотою Закарпатської обласної ради.

Питання, винесені на розгляд візного засідання Президії Закарпатської торгово-промислової палати, що проходило 30 січня у Мукачеві, можна було б назвати традиційними. Якби не подія, що спричинила проведення засідання саме в місті, де вже 25 років успішно працює Мукачівське відділення Закарпатської ТПП. З цієї нагоди ділова обстановка зібрання поступово переросла у врочисту. Чому, власне, сприяла ще одна особливість заходу: засідання було розширеним і проходило за участі представників Закарпатської обласної ради, Мукачівської міськради, керівників підприємств й організації — членів палати та підприємств зони діяльності Мукачівського відділення ЗТПП.

Згідно з порядком денним прозвучав виступ президента Закарпатської ТПП Отто Ковчара про попередні підсумки роботи палати за 2007 рік. Наголошувалося, що в числі результатів, досягнутих за звітний період Закарпатською ТПП, є відчутна частка Мукачівського відділення. Напередодні вступу України в СОТ потребують опрацювання на європатівському рівні питання видачі сертифікатів походження товарів — як одна з ключових послуг палат. О. Ковчар поінформував про результати недавньої зустрічі в Москві представників національних торгово-промислових палат — членів Європалати з країн, які не входять до ЄС, де окрім сертифікації порушувалися питання розвитку і діяльності промислових кластерів, визначалася мета і тематика європатівських проектів на 2008-2009 рр., що здійснюються за рахунок фондів Євросоюзу, та ін.

На засіданні Президії ЗТПП було затверджено тематику проведення семінарів з митного, податкового, банківського, страхового законодавства на 2008 рік, а також прийнято в члени палати ПП Бляшина Н.В. з м. Ужгорода. За значний вклад в економічний розвиток області та активне сприяння діяльності Закарпатської ТПП керівників ряду підприємств і організацій — членів палати Президія ЗТПП нагородила Подяками та Почесними дипломами, а секретаря Мукачівської міськради, вико-

нучого обов'язки міського голови Мукачеве Золтана Лендела — відзнакою Закарпатської ТПП.

Ключовим фрагментом засідання стали врочистості з відзначення 25-річного ювілею Мукачівського відділення ЗТПП. Створене в 1983 році як бюро товарних експертиз у складі тодішнього Закарпатського відділення ТПП України, воно охоплювало послугами з експертизи вітчизняних та імпортованих товарів Мукачівський, Свалявський і Воловецький райони. Новий вид послуг — оформлення сертифікатів походження товарів було запроваджено 1994 року. Із 1999-го мукачівці здійснюють експертну оцінку рухомого й нерухомого майна.

Реорганізація у відділення Закарпатської ТПП відбулася в 2001 році. Новий статус спонукав до пошуку ефективних методів у роботі, спрямованих на створення в своєму регіоні сприятливих умов для підприємницької діяльності. Нині фахівці відділення проводять традиційні експертизи якості й кількості товарів, витрат сировинних матеріалів, оформляють сертифікати походження товарів і послуг, здійснюють оцінку майна і майнових прав, надають адресні бізнес-довідки про підприємства та інформацію про ціни на внутрішньому й зовнішньому ринках, консультують із зовнішньоекономічних питань. Поле діяльності не обмежується вже названими вище районами: послугами відділення нині користуються суб'єкти господарювання з Берегівського, Виноградівського, Іршавського районів.

З нагоди ювілею, як годиться, звучали теплі вітання від вдячних замовників. Серед них — ТОВ “Едельвейс-Лего”, СП “Віад Сейлс-Мукачево”, ВАТ “Мукачівська трикотажна фабрика “Мрія”, ПП “Троянда”, ТОВ “Мільтекс Україна”, ВАТ “Мукачівський верстатозавод”, ТОВ “Полімер-техніка”, ВАТ “Кондитерська фабрика А.В.К.”, ТОВ “Берегівський радіозавод”, ВАТ “Мукачівський завод “Точприлад”, ТОВ “Нумінатор”, ЗАТ “Мукачівський лісокомбінат”, ТОВ “ЗакарпатЕвроТранс”, ДП “Мукатек”, ТОВ “Мукачівська швейна фабрика”, СП “Сандерс-Виноградів ГмбХ”, ТОВ “Консервний завод “УНІВЕР”.

— Присутність на нашому заході представників підприємств яскраво ілюструє не лише регіон діяльності Мукачівського відділення, а й підтверджує довіру до палати, вказує на витребуваність її послуг, нарешті є доказом професійності працівників відділення, — підкреслив Отто Ковчар.

На роль, яку відіграє Закарпатська торгово-промислова палата у розвитку економіки області, наголосив у вітальному виступі заступник голови Закарпатської обласної ради Михайло Мартин: “Сьогодні палата стала впливовою організацією в краї. Особливої схвальності заслуговує її робота, спрямована на об'єднання підприємців. Це і покращення зовнішньоекономічної діяльності, і пошук ділових партнерів для місцевого бізнесу, залучення інвестицій, надання широкого спектру послуг суб'єктам господарювання. Двадцять п'ять років функціонування Мукачівського відділення яскраво свідчать про його ефективність, необхідність для підтримки вітчизняних виробників у районі діяльності. Як і заслужений авторитет і повага, якими працівники відділення користуються незмінно”. За високий професіоналізм, успішне сприяння розвитку підприємництва на теренах краю керівника Мукачівського відділення Віталію Федорів нагороджено Почесною грамотою Закарпатської обласної ради.

— Робота Мукачівського відділення Закарпатської торгово-промислової палати активно впливає на ділове та громадське життя нашого міста, — зауважив виконуючий обов'язки мера Мукачеве Золтан Лендел. — Фахівці палати і відділення зокрема не раз доводили свою компетентність, уміння адаптуватися до складних сучасних умов. А така необхідність випадала часто, позаяк у Мукачеві працюють підприємства машинобудівної, металопереробної, хімічної, текстильної, харчової промисловості, які, зрозуміло, провадять зовнішньоекономічну діяльність. З огляду на це, хочу наголосити на особливій доречності розміщення відділення палати у нашому місті. Мукачево протягом багатьох століть забезпечувало економічні, політичні, торговельні зв'язки між народами, що жили по обидва боки Карпат. Бо знаходиться на перетині торгових шляхів, які з давніх-давен пролягали зі сходу на захід та з півночі на південь і з історичних документів відомі як Великий слов'янський шлях. Знак Меркурія — бога торгівлі на будівлі колишньої Мукачівської товарної біржі нагадує, що торгові операції успішно здійснювалися через біржу, яка вже існувала в місті на початку XVIII століття.

Золтан Лендел вручив Почесні грамоти Мукачівської міської ради спеціалістам відділення ЗТПП Олені Івановій та Тетяні Ханас.

Вітаючи працівників Мукачівського відділення, виступаючи відзначали доброзичливу й водночас ділову атмосферу, яка панує в їх маленькому й згуртованому колективі. А ще прекрасні людські якості, якими працівники наділені, разом з високим професіоналізмом, оперативністю, сумлінністю, вмінням знаходити ефективні рішення в непростих ситуаціях.

Дякуючи за поздоровлення, Віталія Іванівна поділилася стурбованістю завтрашнім днем — як розширити мережу послуг, покращити їх якість, поглибити й вдосконалити взаємодію з суб'єктами господарської діяльності: “Ми прагнемо до злагодженої, продуктивної роботи не лише в традиційних для нас напрямках, а й шукаємо нові, орієнтовані на зміни, що несуть з собою євроінтеграційні процеси на Сході Європи, а також вступ України до Світової організації торгівлі”.

Безперечно, проблем вистачає. Та разом з тим є працьовитість і набутий досвід, підтримка колег із центрального апарату Закарпатської ТПП й розуміння самих підприємців. Нарешті — достатньо дорослий і водночас молодий вік Мукачівського відділення, коли багато зроблено і досягнуто, та найважливіше — ще попереду.

Ольга Ян.

Ректор УжНУ, доктор історичних наук, професор Микола Веш.

На клопотання Народної Ради Закарпатської України згідно з постановою Ради Народних Комісарів УРСР та ЦК КП(б)У від 18 жовтня 1945 року був відкритий Ужгородський державний університет. Ще молодий тоді письменник Іван Чендей емоційно написав на шпальтах "Закарпатської правди": "На сторінки історії культурного життя нашої країни золотими літерами буде записана дата відкриття державного університету..."

Найбільші вузи та інститути колишнього СРСР допомагали молодому навчальному закладу зростати, набирати сили й педагогічного досвіду. Інститути Академії наук СРСР та УРСР, колективи Дніпропетровського, Київського, Львівського, Одеського, Харківського, Ленінградського, Московського, Саратовського університетів, Нижинського педагогічного інституту направляли в Ужгород обладнання для навчальних та наукових лабораторій. Із вузів Баку, Казані, Тбілісі надсилали навчальну, науково-технічну, політичну, художню літературу та підручники.

Спочатку в Ужгородському державному університеті запрацювали підготовчі курси, а з 1 лютого 1946 року 167 юнаків та дівчат із різних міст і сіл України розпочали своє студентське життя. Навчальний процес на чотирьох факультетах — історичному, філологічному, біологічному та медичному забезпечували 26 викладачів. Перший випуск відбувся у 1951 році, а за всі роки свого існування університет підготував близько 65 тисяч спеціалістів. Ректорами вузу в різні роки працювали Добош С.В., Курішко А.М., Ткаченко В.Г., Ленарський І.І., Чепур Д.В., Шульга В.Г., Лендел В.І., Сливка В.Ю., Русин В.І.

Рішенням Міжрегіональної акредитаційної комісії від 21 жовтня 1993 року та колеги Міністерства освіти України від 27 жовтня 1993 року УжДУ акредитовано за статусом вищого закладу освіти четвертого рівня.

За вагомий внесок у розвиток національної освіти і науки Указом Президента України від 19 жовтня 2000 року університету присвоєно статус національного і перейменовано в Ужгородський національний університет. У 2003 ро-

Ужгородський національний університет: "БІЛЬШЕ ЗНАЄМО – БІЛЬШЕ МОЖЕМО"

ці УжНУ підтвердив свою акредитацію за вищим рівнем (Рішення Державної акредитаційної комісії від 10 червня 2003 р. та наказ Міністерства освіти і науки України від 23 червня 2003 р.).

Ужгородський національний університет є найпотужнішим осередком освіти і науки в Закарпатті. На 18 факультетах (біологічний, географічний, економічний, інженерно-технічний, історичний, математичний, медичний, міжнародних відносин, романо-германської філології, стоматологічний, суспільних наук, фізичний, фізичного виховання і спорту, філологічний, хімічний, юридичний, післядипломної освіти, довузівської освіти) та 91 кафедрі готують фахівців за 33-ма напрямками та з 42-х спеціальностей. В університеті навчається понад 11 тис. студентів, у т.ч. 7368 за денною формою навчання. Підготовка науково-педагогічних кадрів здійснюється через аспірантуру та докторантуру з 50 спеціальностей. На факультеті післядипломної освіти проводиться підготовка лікарів-інтернів та перепідготовка фахівців із базових спеціальностей, працюють курси підвищення кваліфікації медиків.

У процесі розвитку УжНУ при університеті функціонували Ужгородський та Виноградівський загальнонаукові факультети та загально-технічний факультет, які в подальшому стали базою для відкриття економічного й інженерно-технічного факультетів.

Загальна площа всіх приміщень УжНУ становить 103 тис. кв. м. Продовжується будівництво нового навчально-лабораторного корпусу загальною площею 12 тис. кв. м. У п'яти гуртожитках проживає 3046 студентів та аспірантів. Має вуз своє видавниче, спортивний комплекс із закритим 25-метровим плавальним басейном, ботанічний сад, зоологічний музей, високогірну біобазу у с. Колочава Міжгірського району, спортивно-оздоровчий табір "Скалка" в Ужгородському районі, санаторій-профілакторій, гірськолижну базу "Плішка" та ін.

Найбільша в регіоні наукова університетська бібліотека нарахує 1,5 млн. примірників книг. Її послугами користується 40 тисяч читачів. Тут зберігається багато унікальних зразків вітчизняного й зарубіжного книгодрукування, зокрема інкунабули (першодруки), що побачили світ до 1500 р. Варто назвати й рукопис історика Михайла Лучкая "Історія карпатських русинів" (латинською мовою), "Російську граматику" Михайла Ломоносова, збірку безцензурних поем Тараса Шевченка, видану в Празі у 1876 р., "Русалку Дністрову" М. Шашкевича, І. Вагилевича і Я. Головацького, що побачила світ 1837 р. у Будапешті, "Острозьку біблію", надруковану Іваном Федоровим у 1581 р., "Мінею", написану 1556 р., рукописи Василя Довговича, Олександра Духовича, Арсенія Коцака та ін.

За роки функціонування в УжНУ сформувалися відомі в Україні та за кордоном наукові школи з фізики і хімії складних напівпровідників, дослідження процесів зіткнення електронів і фотонів з атомами і молекулами, емісійної електроніки, алгебри, діалектології, теоретичної та прикладної гастроентерології тощо. Функціонують дві спеціалізовані ради із захисту докторських та три із захисту кандидатських

дисертацій. Видаються наукові вісники (серії "Медицина", "Біологія", "Математика", "Політологія, соціологія, філософія", "Історія", "Філологія", "Хімія", "Фізика", "Педагогіка", "Економічні науки"). Наукові дослідження проводяться на всіх кафедрах, у п'яти науково-дослідних інститутах: фізики і хімії твердого тіла, карпатознавства, україністики, фітотерапії, мозку; в Інституті державного управління та регіонального розвитку, Центрі гунгарології, Центрі випробувань і клінічних досліджень нових лікарських препаратів та інших підрозділах.

Ужгородський національний університет здійснює міжнародне співробітництво за 60-ма договорами з вищими навчальними закладами з 15-ти країн Європи та Азії, а також США. Щороку у закордонні відрядження виїжджає близько 300 викладачів, аспірантів і студентів. Відповідно університет приймає майже 200 іноземців. Наразі УжНУ бере участь у реалізації 15-ти міжнародних наукових програм. Щороку на базі університету проводиться понад 20 міжнародних наукових конференцій і симпозіумів, виконується більше 70-ти науково-дослідних тем.

Гордість університету — могутній кадровий потенціал. Понад 30 науково-педагогічних працівників удостоєні почесних звань України — заслужених діячів науки і техніки, працівників освіти, лікарів, винахідників та ін.; 10 — лауреатів Державної премії України в галузі науки і техніки. Науковці університету здобули шість Державних премій України в галузі науки і техніки: у т.ч. у 1989 р. — за цикл робіт "Розробка, дослідження складних некристалічних халькогенідних матеріалів і створення на їх основі елементів оптоелектроніки та лазерної техніки", 1995 р. — за цикл робіт "Елементарні процеси та резонансні явища в парних зіткненнях електронів, атомів і іонів", у 2000 р. — за цикл робіт "Хімія, технологія і властивості складних халькогеналогенідних матеріалів", 2001 р. — за цикл робіт "Нові фізичні ефекти в сильно-анізотропних напівпровідниках та прилади на їх основі", у 2003 р. — за цикл робіт з проблем регіональної соціально-економічної політики в Україні та 2005 р. — за цикл робіт "Розробка наукових засад і практичних рекомендацій збереження біорізноманіття в контексті сталого розвитку України". Вони видали близько 500 монографій та понад 200 підручників і навчальних посібників. Університетський пункт спостережень штучних космічних об'єктів включено в міжнародні мережі та програми.

Чимало випускників університету стали відомими вченими, письменниками, педагогами, державними і громадськими діячами. Серед них — академіки і члени-кореспонденти Національної академії наук України, члени-кореспонденти Російської академії наук, лауреати Державної премії ім. Т. Шевченка, переможці Всеукраїнського конкурсу "Вчитель року" та заслужені вчителі України.

Адреса УжНУ:

88000, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46

Тел.: (03122) 3-42-02

Тел./факс: (03122) 3-33-41, 3-61-36

Ел. пошта: admin@univ.uzhgorod.ua

Веб-сайт: <http://www.univ.uzhgorod.ua>

Державний архів Закарпатської області – скарбниця документальних пам'яток

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Вивчення історії архівної справи Закарпаття розпочалося у 20-х роках минулого століття. Першу спробу охарактеризувати найбільші архівні зібрання краю зробив тодішній керівник земської архівної служби, уродженець Словаччини Ніколаус Радвані. 1922 р. в угорському видавництві “Вікторія” побачила світ його книжка німецькою мовою “Die archive in der Podkarpatska Rus” (“Архіви Підкарпатської Русі”). Радвані згадував, що три службові повідомлення про ведення архівів були опубліковані ще в 1884 р. Згодом, 1927-го, вивчення історії архівної справи поповнило дослідження Андрія Шаша “Архив привилегированного города Мукачева 1376—1850 гг.”, видруковане російською і угорською мовами та перевидане в 1932-му чеською.

Варто нагадати, що архівна справа краю розвивалася паралельно з місцевими органами державного управління, котрі, власне, гарантували її діяльність. До розпаду Австро-Угорщини територія Закарпаття поділялася на чотири адміністративно-територіальні одиниці — комітати (жупи), в результаті діяльності яких накопичувалися і внутрішні документи — насамперед записи важливих постанов жупних зібрань (1282 р. датується відомий нині перший внутрішній документ в Ужанській жупі — запис рішення зборів представників усіх прошарків населення жупи). Теперішні Ужгородський, Перечинський, Велико-Березнянський райони та частина території нинішньої Словаччини (з містами Собранці, Михайлівці, Капушани) входили до Ужанського комітату з адміністративним центром спочатку в Капушанах, а з середини XVIII ст. — в Ужгороді, де знаходилися комітатський та міські архіви. Автором цих рядків виявлено реєстр розархивованих документів архіву Ужанської жупи за 1689 рік.

Територія нинішніх Мукачівського, Берегівського, Свалявського, переважна частина Іршавського, Воловецького і Міжгірського районів та невелика північна частина Вапшарошнамєнського району сучасної Угорщини належали до Березького комітату з центром у м. Берегові з відповідними архівами. У м. Мукачеві зберігалися архівні зібрання Мукачівсько-Чинадівської династії графів Шенборнів та Мукачівського чернечого монастиря отців Василіан. До Угочанського комітату з центром у м. Нодьселлеш (нині м. Виноградово) ввійшли територія теперішнього Виноградівського району, сіл Рокосово та Велятино Хустського району, північна частина (з центром у с. Холмеу) території,

що нині входить до Румунії. У Нодьселлеші зберігався комітатський архів. Хустський, Тячівський, частина території Міжгірського, Рахівського районів, а також нинішньої Румунії з містом Сігет включно були складовими Марамороського комітату. Його центр і архів знаходилися у м. Сігет.

Окрім жупанатських, церковних, монастирських архівних зібрань, існували й багаті приватні архіви. Упорядниками та хранителями документів, як і комітатської печатки, до 1790 року були старші нотарі. Серед найстаріших архівістів краю Н. Радвані називає Міклоша Няраді (1620 рік).

Із входженням краю до складу Чехословацької Республіки (1919—1939 рр.) відбулися значні зміни в структурі архівної справи. На початку 20-х років минулого століття на Закарпатті було створено централізовану архівну систему — Земський (крайовий) архів Підкарпатської Русі, який функціонував до 1939 р. Непоправної шкоди архівній справі Закарпаття було нанесено напередодні та в роки Другої світової війни.

6 листопада 1945 р. Народна Рада Закарпатської України прийняла постанову про утворення Центрального державного історичного архіву Закарпатської України й упорядкування архівного господарства. Архів було створено на базі колишнього крайового і комітатських архівів та документів, що відклалися в різних установах Закарпаття на різних історичних етапах.

1946 р., з утворенням Закарпатської області, установу перейменовано в Закарпатський обласний державний архів. Наслідки реорганізації, що мала місце за перейменуванням, для архівної справи області виявилися руйнівними. У період 1945—1954 рр. архів знаходився в обласному центрі. З 1946-го по 1982 р. філіал архіву діяв у м. Мукачеві. 1953 р. було створено відділ у м. Берегові, де, зокрема, зосереджені документи за період від XIV ст. по 1945 р. включно. Документи від 1946 р. зберігаються в м. Ужгороді. Назву Державний архів Закарпатської області офіційно закріплено за установою 1980 р.

МЕРЕЖА АРХІВІВ І ОБСЯГ ФОНДІВ

Окрім Державного архіву, до мережі архівних установ Закарпаття входять 13 архівних відділів райдержадміністрацій і 3 архівні відділи міських рад. Упродовж останніх років в області відкрито також 19 трудових архівів. Про цю нову категорію установ слід вести мову окремо, адже вони мають створюватися органами місцевого самоврядування та власниками підприємств і організацій для задоволення конституційних, со-

ціально-правових запитів громадян на основі документів, що не належать до складу Національного архівного фонду України, тобто є документами тимчасового терміну зберігання.

Загальна кількість штатних працівників архівних установ — 78 осіб, із них 43 — працівники Держархіву області. У складі архіву станом на 1 січня 2008 року — 5106 фондів, 1 млн. 364 тис. 358 справ, близько 69 млн. аркушів за 1254—2008 рр. У фондах зберігаються 1624 справи науково-технічної документації за 1948—1987 рр. і 17140 справ фотодокументів за 1918—1998 рр.

Торік архівні установи області виконали 9227 письмових запитів громадян України та іноземців, 2010 з яких на рахунок працівників Держархіву. Нині Державний архів Закарпатської області області реалізує 4 міжнародні двосторонні угоди з архівістами і працівниками музеїв та науковцями США, Словаччини, Румунії, Угорщини. На порядку денному — підписання угоди про співпрацю з англійцями і чехами.

АНОТАЦІЯ СКЛАДУ ФОНДІВ

Документи до 1946 р., що зберігаються у м. Берегові, відображають історичне минуле краю в часи його перебування в складі інших держав. Перший оригінальний документ датовано XIV ст. Збереглися грамоти королів та князів XV—XVI ст.

Фонди періоду угорського і австро-угорського панування містять документальні зібрання наджупанів і піджупанів Бережанської, Угочанської та Ужанської жуп, судів жупного дворянського суду, латифундії династії Шенборнів. У фондах наджупанів і піджупанів відклалися королівські грамоти про права дворян, оригінали та копії протоколів засідань Національних зборів у м. Пожонь (нині Братіслава) і трьох комітетів, тексти

законів, затверджених цими зборами, рішення королівської курії зі спірних питань, звіти про збір королівського податку і так званої десятини, документи про повстання під керівництвом Імре Текелі (1678—1688), угоди про перемир'я з австрійським урядом (1679). Значна кількість документів характеризує визвольну війну проти Габсбургів під керівництвом Ференца Ракоці II (1703—1711) — лист представників Ужанської жупи щодо згоди про приєднання до повстання, повідомлення жупних депутатів, які вели переговори з Ф. Ракоці II (1705), його відозва до населення Угорщини із закликом боротися проти Габсбургів (1706), укази, розпорядження і списки учасників повстання та ін. Документи розповідають про розвиток ремесел і торгівлі, організацію цехів (збереглися статuti цехів). Є цінні документи про перші промислові підприємства на Закарпатті — чавуноливарний (1672) і пивоварний (1728) заводи, збереглися рецепти виготовлення пива та інформація про його експорт.

Серед документів про революцію 1848—1849 рр. — рішення Національних зборів у м. Пешті призначити Лайоша Кошута керівником угорського національно-визвольного руху (1848), документи про організацію національної армії в містах, свідчення діяльності та заповіт Жигмонда Перені (1763—1849).

Документи фонду Урбаріального суду відобразили складний процес проходження урбаріальної реформи у період правління імператриці Австрійської — Марії-Терезії (1740—1780) та відміни кріпосної залежності імператором Францом Йосифом II (1780—1790).

У фондах Правління Мукачівської греко-католицької єпархії та Мукачівського чоловічого монастиря отців Василян є інформація про дарування монастирю сіл, діяльність інших монастирів (нині знаходяться на території Румунії, Словаччини та Угорщини), будівництво і відкриття шкіл, призначення вчителів, розпорядження щодо обмеження вживання слов'янської мови в церковних школах та діловодстві єпархії, спроби замінити слов'янський алфавіт латинським, візитацію шкіл. Збереглося чимало інструктивних документів стосовно впровадження унії, переслідування та заборони православ'я, свідчень про діяльність римо-католицької, реформатської, іудейської конфесій та окремих сектантських об'єднань.

Зберігаються тут і документи, що стосуються діяльності “народних будителів” і видатних письменників XIX ст. — О. Духновича, М. Лучкая, І. Сільвая, А. Кралицького, В. Довговича, С. Павловича, О. Митрака. Зокрема — заповіт М. Лучкая від 11 серпня 1831 р., рукопис І. Левковича про русинів і слов'ян (1841), чорнові записи до історії карпатських рутенів М. Лучкая (1842), по-

Державний архів Закарпатської області — скарбниця документальних пам'яток

відомлення О. Духновича про видання календаря руською мовою (1849), листи Я. Головацького до А. Кралицького про видання книг (1865), лист А. Кралицького до І. Сільвая щодо перебування в селі Бобовище (1883). Є відомості про видатних діячів Росії та України, що народилися в Закарпатті, — Ю. Венеліна-Гуцу, А. Дешка, І. Зейкана, про диригента і організатора багатоголосого хору К. Матезонського та ін.

Фонди комітетів та Мукачівської греко-католицької єпархії мають документи про події 1784 р. в Трансильванії, такі як циркуляри щодо розшуку керівників повстання, про направлення війська проти повстанців, вилучення у населення зброї. Присутня тут й інформація про голод у 80-х рр. XVIII ст. та про так звані холерні бунти в 1831 р. Найдавніші документи фонду “Архів п'яти коронних міст” засвідчують, що міста й містечка вели наполегливу боротьбу за збереження своїх середньовічних прав.

Унікальні фонди особового походження (графа Шенборна, баронів Перені, поміщиків Прібек, адвокатів Ружаків) вміщують важливі документи про власність, поділ майна між спадкоємцями, акти оцінки майна, листування зі спірних питань, документи генеалогічного змісту. Певний інтерес становлять документи стосовно переселення на Закарпаття німців та їхній вплив на розвиток ремісництва.

Колекція грамот Владислава Варі (62 грамоти, що підтверджують різні привілеї мукачівців), документи про судові справи, які велися у зв'язку з порушенням привілеїв, наданих місту, звіти головних старост, міських економів та збирачів податків знаходяться у фонді Головного старости міста Мукачеве. Ще одна колекція — “Архів кадастраль-

них карт” вміщує інформацію щодо кількості землі в округах, містах, селах та її розміщення на кадастральних картах, опис кордонів кадастральних округів, реєстри земельних ділянок жителів міст і сіл Закарпаття, книги записів повторних обмірів землі.

У фонді Музею імені Легоцького зібрано фотографії вулиць м. Мукачеве та його околиць, окремих об'єктів Мукачівського замку, дерев'яних церков Закарпаття.

Значний інтерес представляє папір документів кінця XVIII — першої половини XIX ст. Зокрема водяні знаки Мукачівської та Довжанської паперових фабрик на ньому свідчать про помітний розвиток паперової мануфактури на Закарпатті. Цінні з огляду на геральдику і сфрагістику численні відбитки печаток міст і сіл та зображення гербів аристократичних родин (Баторі, Другетів, Естергазі, Перені, Шенборн та ін.) на архівних документах, описання гербів комітетів й окремих місцевостей, печатки робітничих союзів і організацій.

Чимало документів у фондах архіву містить інформацію про події Першої світової війни, перебування на території краю російської армії. Соціально-політичне, економічне і культурне життя Закарпаття у період входження до складу Чехословацької Республіки (1919—1939) висвітлюється в документах фондів Земського уряду, освіти, охорони здоров'я, рефератах землеробства, публічних роботах, документації сільськогосподарських і шкільних інспекторів, прокуратур, крайових судів. Тут є інформація про створення та діяльність політичних партій, культурних товариств, спілок, про володіння землею та лісами, меліорацію земель. Збереглися проекти, плани й кошториси на спо-

рудження електростанцій, мостів і доріг, шкіл, державних та культосвітніх установ, статистичні дані про школи, клуби, читальні, театри, організацію туризму, розвиток торгівлі, оригінальні першоджерела про переговори з сусідніми державами, врегулювання територіальних проблем, установлення кордонів. Численні документи відображають боротьбу закарпатців за возз'єднання з Україною та з'ясування умови, що перешкождали його здійсненню.

Важливим джерелом різноманітної інформації щодо конкретних осіб і сімей є переписні листи Першого загального перепису населення Чехословаччини від 15 лютого 1921 р. Метричні книги, яких через різні обставини збереглася незначна кількість, а також багато шкільних документів, зокрема періоду Чехословацької Республіки, дають можливість здійснювати масштабні за обсягом генеалогічні пошуки, поглиблено досліджувати соціетні процеси на території Карпатського регіону.

У документах періоду Карпатської України (листопад 1938 — березень 1939) є інформація про перші кроки уряду в налагодженні роботи промисловості та комунікацій, вибори до Союзу Карпатської України, попередження підготовки замаху на президента А. Волюшина.

Документи фондів органів хортистського режиму (регентський комісаріат, жупні, окружні установи) в роки окупації краю (1939—1944) розкривають політику угорського уряду на Закарпатті, переслідування мирного населення за політичні переконання, необґрунтовані репресії, вивезення населення на примусові роботи до Австрії, Німеччини та Угорщини, до фашистських концетраційних таборів і так званих робочих таборів Угорщини. Невелика кількість документів висвітлює діяльність партизанських загонів під командуванням О. Тканка, І. Прищепи, Д. Усти, В. Русина.

Події перших повоєнних років зафіксовані в документах фондів Народної Ради Закарпатської України (НРЗУ), уповноважених НРЗУ, окружних, міських та сільських народних комітетів. Збереглися мандати і посвідчення делегатів I з'їзду Народних Комітетів Закарпатської України, що відбувся у м. Мукачеві 26 листопада 1944 р., декрети Народної Ради, інформація щодо проходження закарпатцями служби у лавах Червоної Армії та Першому Чехословацькому корпусі під командуванням генерала Людвика Свободи. Серед документів є й такі, що містять відомості про діяльність чехословацької адміністрації у 1944 р. на території краю.

Найзначніші за обсягом і важливі за змістом фонди радянських та партійних установ, організацій і підприємств за 1946—1991 рр. — фонди Закарпатсько-

го облвиконкому, його відділів, обкому Комуністичної партії України, міськомів та райкомів КПУ, міськвиконкомів, райвиконкомів, обласних творчих спілок, установ планування, статистики, професійних спілок, фінансових органів, промислових підприємств, керівних установ сільського господарства, колгоспів і радгоспів, первинних партійних організацій — в яких зосереджено документи про розвиток промисловості, сільського господарства, освіти, науки, культури, охорони здоров'я.

У фонді Служби безпеки України в Закарпатській області зберігаються фільтраційні справи військовослужбовців угорської армії, військовополонених та мирних жителів, відправлених у табори, інформація про людей, які в 1939—1943 рр. добровільно переходили радянський кордон і були за це заарештовані, про повернення євреїв із депортації в 1945 р.

До початку XVIII ст. значна кількість документів написана латинською мовою, хоча зустрічаються документи й німецькою та угорською мовами (в основному готичний шрифт). Із 30—40-х років XIX і до початку XX ст. переважають документи угорською мовою, в 20—30-х роках минулого століття — чеською та словацькою мовами, є документи грецькою, румунською, іншими мовами.

Привертають увагу фонди особового походження новітнього часу — громадсько-політичного діяча краю 30—90-х рр. XX ст. М. Бандуська, заслуженого вчителя УРСР А. Гончаренка, громадського діяча Закарпаття Ю. Ковача, відомого закарпатського діяча культури В. Компанійця, учасника визволення Закарпаття в 1944 р. А. Круглякова, офіцера Чехословацького корпусу Л. Свободи в роки Другої світової війни, колишнього керівника УВС області М. Лялька, відомого політичного і громадського діяча Закарпаття Д. Поповича, керівника партизанського з'єднання, державно-політичного діяча післявоєнного Закарпаття та України В. Русина, учасника історичних подій 1938—1939 рр. І. Сарвадія, громадської та культурної діячки області 1930—1980-х рр. М. Сочки, закарпатського письменника, літературного діяча, педагога В. Федина, відомих дослідників історії краю професорів М. Трояна та Я. Штернберга.

Адреса Державного архіву Закарпатської області:

88018 м. Ужгород, вул. Минайська, 14/а

Тел./факс: (03122) 2-19-44, 2-65-38

Тел.: (03122) 2-35-49, 2-06-10, 2-07-11

E-mail: arhiv@uzh.ukrtel.net

Відділ архіву: 90200 м. Берегово, пл. Героїв, 4

Тел./факс: (03141) 2-32-10

Веб-сторінка на порталі Держкомархіву України:

<http://www.archives.gov.ua/Archives>

Сторінка на веб-сайті Закарпатської

обласної державної адміністрації:

<http://www.carpathia.gov.ua/ua/publication/content/169.htm>

Для дослідників стали доступними всі фонди до 1945 р. Обмеження у використанні знято з фондів: адміністративні експозитури, надзупани, підзупани, бургомістри, президія крайового управління Підкарпатської Русі, канцелярія губернатора Підкарпатської Русі, прокуратури, суди, поліцейські комісаріати, Ужгородське відділення контррозвідки штабу 8-го корпусу угорської армії, політичні партії, Руська Народна Рада, правління товариства "Просвіта" та товариства ім. О. Духновича. Повністю розсекречено понад 20 фондів повоєнного періоду — уповноважений у справах релігії, низка відділів облвиконкому, сільськогосподарська дослідна станція "Бакта" та ін. Деякі фонди розсекречено частково.

Фонди — Підзупан Ужанської жупи, Крайова комісія з проведення перепису населення в Чехословаччині (1921), Архів п'яти коронних міст Закарпаття, Надзупан Марамороської жупи, фільтраційні справи осіб, які повернулися на Закарпаття після 1944 р., уповноважений у справах соціальної опіки Закарпатської України (1944—1954), сільські, селищні, міські, окружні народні комітети, ради, Закарпатський облвиконком, суди, церковні громади, установи, підприємства, колгоспи, колекція документів колишнього партархіву області періоду Великої Вітчизняної війни — використовуються у довідковій роботі з метою захисту прав і забезпечення соціальних потреб громадян.

Науково-технічна документація архіву складається з науково-дослідної та проєктної. Це доповіді, реферати, статті, рецензії, звіти з питань наукової роботи, зосереджені в фондах Ужгородського національного університету, Ужгородського філіалу Одеського НДІ курортології, Укрземпроект, обласного відділу архітектури та ін. Фотодокументи відобразили діяльність галузей промисловості, сільського господарства, культури, освіти, охорони здоров'я. Крім окремих фотодокументів, є фотоальбоми, в яких знімки згруповані за тематичними ознаками. Світлина початку XX ст. зафіксували життя, побут, народні звичаї закарпатців.

**Михайло Делеган,
директор Державного архіву
Закарпатської області,
кандидат історичних наук.**

УКРАЇНА І НОВА СХІДНА ПОЛІТИКА ЄВРОСОЮЗУ

Скасування 31 грудня 2007 року митного контролю на внутрішніх наземних і морських кордонах ряду країн — членів Євросоюзу потягнуло за собою низку несприятливих змін для громадян України. Із дев'яти держав, що 21 грудня приєдналися до Шенгенської угоди (Естонія, Латвія, Литва, Польща, Словаччина, Угорщина, Чехія, Словенія і Мальта), три — наші безпосередні сусіди. Тепер, аби потрапити в ці країни, українці мусять оформляти шенгенські візи, що завжди було непросто. Остерігаючись потоку нелегальних мігрантів, країни Євросоюзу постійно пред'являли посилені вимоги до в'їзних документів.

Вочевидь, що громадянам України очікувати найближчим часом якомога повнішої реалізації одного з головних вимірів свободи — свободи пересування людей, яка належить до фундаментальних цінностей європейської спільноти, не доводиться. Втім, 18 червня 2007 року Україна і Євросоюз підписали Угоду про спрощений режим оформлення віз для українських громадян. Додана до Угоди декларація передбачає можливість домовитися з країнами-сусідами про спрощення в'їзду на їх територію наших співвітчизників — жителів прикордонних областей.

Питання перетину кордону, оформлення і видачі шенгенських віз сьогодні "на порядку денному" як ніколи. Особливо хвилює воно закарпатців, адже, маючи сусідів — Угорщину, Словаччину і Польщу, вони першими відчули жорсткість візового режиму після розширення кордонів ЄС, а тепер і зони Шенгену. Враховуючи це, Закарпатська торгово-промислова палата ініціювала проведення 1 лютого зустрічі представників закарпатських підприємств, державних установ, громадських організацій, науково-освітніх закладів, приватних підприємств, колег із Львівської та Івано-Франківської ТПП з працівниками Генерального консульства Угорської Республіки в м. Ужгороді.

Угорщина першою з країн-сусідів заявила про запровадження сприятливого візового режиму для українців, залишивши кордон прозорим і уклавши 18 вересня 2007 року з Україною міграційну угоду про малий прикордонний рух, аналогів якій у Євросоюзі ще не було. Після здійснення відповідних правових процедур угода набула чинності 15 грудня.

"Угорська Республіка ввела малий прикордонний рух не тільки з соціальних, культурних, економічних та сімейних причин, а й з метою збереження вже досягнутого рівня українсько-угорських стосунків", — підкреслив у своєму виступі на зустрічі провідний консул візового відділу Генконсульства УР в м. Ужгороді Аттіла Нодь. Він звернув увагу присутніх на основні аспекти режиму перетину кордону: "Мешканці Закарпаття, що проживають у 50-кілометровій зоні на кордоні з Угорщиною, мають право у спрощеному порядку в'їжджати на її територію. Для цього в Генконсульстві необхідно отримати спеціальний дозвіл, з яким можна їхати до населених пунктів Угорщини, розташованих у межах 50 кілометрів від кордону. В Угорській Республіці до цієї зони входять 244 населені пункти, в Закарпатті — 384. Суттєва перевага дозволу: у паспорті не ставиться штамп про в'їзд та виїзд, що значно скоротить час перебування на кордоні. Консульський збір за отримання дозволу становить 20 євро".

Із дозволом не можна їхати в населені пункти, розміщені поза зоною доступу. На того, в кого така спокуса виникне, чекає депортація. Причому відмітка про депортацію, проставлена в паспорті, стоїть не лише Угорщини, а й усієї Шенгенської зони. Як виняток, спрощений

Генеральне консульство Угорщини в Ужгороді роз'яснює візові питання в умовах Шенгену

в'їзд допускається у місто Ніредьгаза, розташоване на відстані 65 км від кордону, де знаходиться Генеральне консульство України.

Далі йшлося про процедуру оформлення шенгенських віз, які Генконсульство видає з 21 грудня минулого року. Найважливішою умовою і основною зміною в системі подачі документів на отримання візи є необхідність пред'явлення оригіналу запрошення з країни — члена Шенгенської угоди, тобто виклику від фізичної чи юридичної особи. За відсутності запрошення, можливо дістати візу виключно з туристичною метою, якщо на співбесіді в Генконсульстві документально підтвердити бронювання номера в одному з готелів обраної для подорожі країни.

Вартість візи — 35 євро. Безкоштовно її отримують діти до 18 років, науковці, члени офіційних делегацій, спортсмени, інваліди, пенсіонери, журналісти деякі інші категорії громадян. Тут знов-таки є нюанси. Приміром, перевізники, що перевозять вантажі, матимуть безкоштовну візу, якщо представлять лист-підтвердження на право міжнародних перевезень, видане Асоціацією міжнародних автомобільних перевізників України. Так само документ, який свідчить про здійснення міжнародних перевезень, змушений пред'явити і державні перевізники пасажирів.

У Генконсульстві працює система переднього телефонного запису на прийом документів. Для отримання візи треба подати дійсний закордонний паспорт, відповідне запрошення, заповнену анкету, кольорову фотографію, медичну страховку на 30 тисяч євро, підтвердження матеріального забезпечення (ви-

писка з банку про стан особистого рахунку чи довідка про заробітну плату з місця роботи). Причому строк дії закордонного паспорта має перевищувати термін дії візи. Всі документи слід подавати в оригіналі, їх копії приймаються тільки завірені нотаріально. Особиста присутність при цьому обов'язкова. Виняток встановлено для туристичних груп у разі підтвердження акредитації турфірмою, що організувала поїздку.

Шенгенська віза видається для короткотермінового, середньотермінового та довготривалого перебування за кордоном і дає право пересуватися по території всіх країн Шенгенської зони. Залишаються дієсими і спеціальні угорські візи: національна віза на навчання або працевлаштування. Генконсульство продовжує видавати національні візи, хоча попит на них значно знизився. "Якщо громадянин України має угорську національну візу, то діятиме вона до закінчення зазначеного в ній терміну, але паралельно угорську шенгенську візу отримати неможливо. З угорською шенгенською візою можна в'їжджати й до інших країн Євросоюзу, за виключенням тих, що не входять у зону Шенгену, зокрема до Румунії, Болгарії", — підкреслив консул Генконсульства УР в м. Ужгороді Абрагам Ференц.

"Генконсульство оформляє як одноразові, так і багаторазові шенгенські візи. Одноразова віза, видана однією країною — членом Шенгенської угоди, формально дає право на в'їзд до інших країн Шенгену саме через її територію, — продовжив розповідь Аттіла Нодь. — Якщо ж громадянин України подорожує в одну країну, але з якихось причин у паспорті має візу, видану консульством іншої кра-

їни, то треба бути готовим пояснити на кордоні причину візиту”.

Багаторазові візи видаються на загальний термін перебування в країні до 90 днів упродовж 6 місяців. Багаторазовою вважається і транзитна віза, що надає право здійснювати дво- чи багаторазовий транзит через територію країни Шенгену до третіх країн. Загальна тривалість транзиту через Угорщину не має перевищувати 5 днів. Іще важливо пам'ятати: при в'їзді на територію Шенгенської зони необхідно матеріально підтвердити наявність фінансових ресурсів у розрахунок щонайменше 50 євро на кожен день перебування в країні.

... Запитання до представників Генерального консульства Угорської Республіки в м. Ужгороді поступали впродовж усієї зустрічі. Зрозуміло, нововведення, викликані розширенням зони Шенгену, зачепили і підприємця, і науковця, і перевізника, діяльність яких безпосередньо пов'язана з постійними поїздками за кордон. І, зрештою, простого закарпатця, в якого рідний брат проживає на 30 кілометрів далі від 50-кілометрової зони, на яку малий прикордонний рух гарантує вільне пересування, а отже, виникає необхідність додаткових витрат на оформлення шенгенської візи. Втім, в усьому є позитив: шенгенська віза відкриває нам не тільки Угорщину, а й інші країни — члени Шенгенської угоди. І якщо раніше за “шенгенкою” доводилося їздити в Київ, то тепер її можна отримати на місці — в Ужгороді чи Берегові.

На фото.

Консул Генконсульства УР в м. Ужгороді А. Ференц, президент Закарпатської ТПП О. Ковчар, провідний консул візового відділу Генконсульства УР в м. Ужгороді А. Нодь, адміністратор цього відділу Ю. Катона.

Генеральне консульство Угорської Республіки в м. Ужгороді:
Православна набережна, 12
Тел.: (0312) 616-179, 614-089
Тел. попереднього запису:
(0312) 441-214, 441-215
Тел./факс: (0312) 612-700
Ел. пошта: mission.ung@kum.hu
Веб-сайт: <http://www.konzulatus.uz.ua>
Консульське бюро Генерального консульства Угорської Республіки в м. Берегові:
вул. Б. Хмельницького, 53
Тел.: (03141) 425-81, 425-82, 425-83
Тел./факс: (03141) 425-85
Ел. пошта: mission.brg@kum.hu
consulate.brg@kum.hu

Зустріч з представниками Генерального консульства Республіки Польща у Львові

Метою зустрічі, що відбулася 17 січня цього року у Львівській торгово-промисловій палаті, стало роз'яснення проблемних питань, пов'язаних зі зміною порядку оформлення та видачі віз після приєднання Польщі до країн Шенгенської зони, а також із напругою, що виникла у зв'язку з блокуванням пунктів переходу на українсько-польському кордоні. Зустріч проходила за участі Посла, Генерального консула РП в м. Львові Веслава Осуховські, керівника візового відділу Генконсульства РП у м. Львові консула Мирослава Грита та консула Беати Дендза-Добош, президентів Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської торгово-промислових палат, представників підприємств — членів Львівської ТПП, що працюють з польськими підприємцями та здійснюють зовнішньоекономічну діяльність на території Польщі.

Дипломати розповіли про особливості Шенгенської угоди, дали відповіді на попередньо сформульовані запитання стосовно змін візового режиму, які поступили від львівських організацій, підприємств, туристичних фірм, перевізників, інших зацікавлених осіб, та заповіли присутніх, що за кілька місяців ситуація на українсько-польському кордоні стабілізується і суперечливі питання будуть вирішені.

Наразі польський та український уряди посилено працюють над тим, аби членство Польщі в Євросоюзі та прийняття нею вимог Шенгенської угоди були якнайбільш сприятливими для контактів українців і поляків. Зокрема Мирослав Грита повідомив, що Львівська влада вже виділила консульству нове додаткове приміщення з метою задовольнити дедалі зростаючий попит на отримання шенгенських віз.

Громадяни, які проживають на території Львівського консульського округу, тобто у Львівській, Закарпатській, Івано-Франківській, Тернопільській, Хмельницькій, Чернівецькій областях, зможуть подавати документи на отримання віз і в інших польських консульських установах

в Україні (у Києві, Луцьку, Одесі і Харкові). Документи в ці консульства можна подавати для отримання будь-якого типу шенгенської візи, крім візи на працевлаштування в Польщі.

* * *

Як стало відомо, наприкінці лютого Україна і Польща завершили переговори щодо укладення двосторонньої угоди про малий прикордонний рух. Це констатували під час зустрічі віце-прем'єр України у справах європейської та міжнародної інтеграції Григорій Немиря та віце-прем'єр, міністр економіки Польщі Вальдемар Павляк. Підписання угоди передбачається у березні під час візиту прем'єр-міністра Польщі Дональда Туска в Україну. Наразі актуальним залишається й питання щодо відновлення практики спільного митного та прикордонного контролю на українсько-польському кордоні.

Тетяна Сергієнко,
кандидат історичних наук.

На фото.

Перший віце-президент Львівської ТПП Ю. Пукальський, президент Івано-Франківської ТПП В. Гуменюк, Посол, Генеральний консул РП в м. Львові В. Осуховські, президент Закарпатської ТПП О. Ковчар, консули Генконсульства РП у м. Львові Б. Дендза-Добош та М. Грита, президент Львівської ТПП Д. Афтанас.

Генеральне Консульство Республіки Польща в м. Львові:
вул. Коцюбинського 11/а, кв. 3
Тел.: (0322) 729-301
Тел./факс: (0322) 987-938
Ел. пошта: konsulat2@mail.lviv.ua
Веб-сайт: <http://www.konsulat.lviv.ua>

Генеральне Консульство Республіки Польща в м. Луцьку:
вул. Кафедральна, 7
Тел.: (0332) 770-610
Тел./факс: (0332) 770-615
Ел. пошта: konsulat@konsulat.lutsk.ua
Веб-сайт: <http://www.konsulat.lutsk.ua>

УКРАЇНА-СЛОВАЧЧИНА

Питання активізації співпраці Закарпатської і Тренчинської торгово-промислових палат було лейтмотивом зустрічі Отто Ковчара та Штефана Бухи. У ході переговорів, що проходили наприкінці минулого року у м. Тренчин (Словацька Республіка), наголошувалося на поглибленні словацько-українсько-фламандської програми "E-PLATON: Slovakia, Ukraine and Flanders", що здійснюється за участі Закарпатської, Тренчинської і Кошицької ТПП (СР), регіональних торгово-промислових палат Бельгії — Західної Фландрії та м. Леувен. Керівники палат обговорили можливості проведення спільних ділових заходів, обмінялися думками про інші пріоритетні сфери співпраці. Цікавою, зокрема, вбачається взаємодія з питань, що стосуються професійно-технічного навчання. Реалізуючи один із напрямів своєї діяльності, Тренчинська ТПП готова поділитися власним досвідом підготовки фахівців робітничих професій і за участі Закарпатської ТПП допомогти здобути професійну кваліфікацію нашим співвітчизникам. Результатом переговорів стало досягнення домовленості з підготовки проекту угоди про співробітництво між торгово-промисловими палатами.

На фото. Керівники Тренчинської і Закарпатської торгово-промислових палат — Ш. Буха та О. Ковчар під час переговорів.

ЗУСТРІЧІ КЕРІВНИКІВ РЕГІОНАЛЬНИХ ПАЛАТ

Представники бізнесових кіл Пряшівщини (Словацька Республіка) впродовж останніх років активно підтримують налагоджені партнерські стосунки із закарпатськими підприємцями. Цьому, безперечно, сприяє закріплена у 2003 році угодою співпраці Закарпатської ТПП з Пряшівською регіональною палатою Словацької ТПП. Практичним її втіленням є організація участі словацьких підприємців у бізнес-зустрічах "Міжнародні контактні дні" в Ужгороді, поїздки закарпатців на аналогічні заходи до Словаччини, проведення палатами ділових місій. Напрацьовані й інші механізми та форми взаємодії, що стосуються, зокрема, спільної роботи в Українсько-словацькій діловій раді, впровадження міжнародних цільових проектів.

Невдовзі ділові відносини Закарпатської і Пряшівської палат збагатяться спільною участю в реалізації проекту, покликаного зміцнити добросусідські стосунки між регіональними громадами, відкрити нові можливості для співпраці суб'єктів господарювання. Наразі триває процес підготовки одного з проектів, у ході якого проходять робочі зустрічі представників палат. Із огляду на це президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар 22 лютого взяв участь у переговорах з керівництвом Пряшівської регіональної палати та представниками ТПП області Саболч-Сатмар-Берег (м. Ніредьгаза, Угорська Республіка) з питань розробки детального плану проекту, підготовки відповідної документації, збору матеріалів та проведення маркетингових досліджень у прикордонних областях.

Позаяк проектом передбачено також залучення польської (Жешувська регіональна ТПП) та угорської (ТПП області Саболч-Сатмар-Берег) сторін, у ході переговорів йшлося про організацію та проведення коопераційної зустрічі українських, словацьких, польських та угорських підприємців, яка запланована на 21-23 квітня поточною року. До складу делегації кожної зі сторін увійде вісім представників підприємництва, два пред-

ставники торгово-промислових палат, а також спеціалісти з питань митного, податкового законодавства, аудиторської діяльності. Під час зустрічі кожна сторона має висвітлити порядок створення та функціонування підприємницьких структур як із 100 відсотковим національним капіталом, так і за участю іноземних інвестицій. Отто Ковчар запропонував залучити до перемовин і представників дипломатичного корпусу країн сторін-учасниць, акредитованих у Словацькій Республіці.

Питання організації коопераційної зустрічі президент Закарпатської ТПП і Генеральний консул України в м. Пряшів Євген Перебийніс обговорювали згодом і в Генконсульстві України у м. Пряшів. Окремо розглядалася можливість організації бізнес-зустрічі українських та чеських підприємців за сприяння дипломатичного корпусу Чеської Республіки, акредитованого в Словаччині.

Ольга Юсипович, головний спеціаліст Закарпатської ТПП по роботі з членами палати, кадровій та оргроботі.

На фото.

Президент Закарпатської ТПП О. Ковчар, президент Пряшівської ТПП Г. Вірчікова (третя зліва) та секретар ТПП області Саболч-Сатмар-Берег К. Варга (четверта зліва) разом зі своїми працівниками після проведення переговорів.

Генеральний консул України в м. Пряшів Є. Перебийніс і О. Ковчар під час зустрічі.

УКРАЇНА-УГОРЩИНА

ЗАКЛЮЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНІНГОВОЇ ПРОГРАМИ “ПЛАТО”

Представники робочих груп “Плато” з Угорщини, України, Румунії та Бельгії прибули 26 лютого до угорського міста Ниредьгаза, аби підсумувати результати реалізації спільного проекту. Завдяки співпраці Закарпатської ТПП із ТПП області Саболч-Сатмар-Берег (Угорщина) впродовж минулого року в семінарах-практикумах, що проходили в рамках програми, взяли участь представники 24 малих та середніх підприємств Закарпаття. Координаторами виступили керівники чотирьох підприємств і організацій краю — Закарпатської обласної спілки, СФГ “Салдобош”, СП “Хустекс”, ТОВ “Віштекс”.

Навчальний процес за програмою “Плато”, ефективність якого досягалася поєднанням теоретичних і тренінгових елементів, здійснювався з урахуванням інтересів членів окремої групи та координаторів проекту. Серед основних питань, що висвітлювалися на семінарах, — розробка довготривалої стратегії підприємства, під-

готовка проектів до міжнародних донорських організацій, принципи й інструменти управління бізнес-процесами, фінансування та кредитування малого підприємництва, маркетинг і реалізація, концепція розвитку трудових ресурсів, система оцінки і заохочення персоналу, техніка ведення комерційних переговорів. Такий підхід відповідав очікуванням українських учасників, зацікавлених в освоєнні європейського досвіду впровадження принципів ринкової економіки і функціонування малого та середнього бізнесу.

З вітанням до учасників конференції звернувся віце-президент ТПП Угорщини, президент ТПП області Феєр Єно Радецькі, який під час виступу охарактеризував досягнення та можливості угорського малого та середнього бізнесу. Про стан розвитку фламандсько-угорських торгово-економічних зв'язків доповів Роберт Гірауд — торговий радник Посольства Бельгії в Угорській Республіці.

Позитивну роль програми “Плато”, спрямованої на підтримку розвитку й удосконалення господарської діяльності малих і середніх підприємств окремих регіонів країн-учасниць, у своїх виступах відзначали президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар, секретар ТПП області Саболч-Сатмар-Берег Надьне Варга Каталін, проект-менеджер програми Єва Мейсарош. Схвально про проект висловлювалися і представники ТПСР повіту Сату-Маре (Румунія) та Кошицької регіональної палати Словацької ТПП.

Про впровадження нової програми “Плато-Карпатія” в Карпатському Євросередині присутніх інформував Кейгнаєрт Вім — представник регіональної ТПП Східної Фландрії, звідки в 1987 році за підтримки Фламандського уряду стартувала програма “Плато”. Учасниками нового проекту, розрахованого на період до 2010 року, стануть представники малого й середнього бізнесу Бельгії, Угорщини, України, Словаччини, Польщі, Румунії.

Катерина Зейкан,
секретар Українсько-угорської
секції ТПП України,
начальник відділу ЗЕЗ
Закарпатської ТПП.

На фото.

У президії — представник Фламандського уряду в Австрії, Угорщині та Чехії В. Моєнс, секретар ТПП області Саболч-Сатмар-Берег К. Варга, торговий радник Посольства Бельгії в Угорській Республіці Р. Гірауд, віце-президент ТПП Угорщини, президент ТПП області Феєр Є. Радецькі.

Підсумковий виступ президента Закарпатської ТПП О. Ковчара.

Фрагмент заключної конференції навчально-тренінгової програми “Плато”.

УКРАЇНА-РУМУНІЯ

WORKSHOP – ПРОФЕСІОНАЛИ ДЛЯ ПРОФЕСІОНАЛІВ

Закарпатська торгово-промислова палата в грудні 2006 року стала партнером регіональних палат повітів Сату-Маре і Марамуреш (Румунія) за проектами транскордонного співробітництва “Румунія—Україна”, якими передбачено проведення спільних заходів: економічних місій, виставок-презентацій, зустрічей у форматі “Workshop”. Наразі в активі ЗТПП — три підписані угоди про співпрацю з ТПП повіту Марамуреш, торгово-промисловими та сільськогосподарськими палатами повітів Сату-Маре та Ботошань. Налагоджені за останні роки конструктивні міжпалатівські зв'язки сприяють активній взаємодії у сфері інформаційно-маркетингового забезпечення, в організації бізнес-зустрічей і ділових місій, залученні експонентів до участі у міжнародних виставках-ярмарках, встановленні безпосередніх торговельно-економічних зв'язків українських і румунських суб'єктів господарювання.

Учасники зустрічі у форматі “Workshop” в м. Бая-Маре: начальник відділу ЗЕЗ Закарпатської ТПП К. Зейкан, президент ТПП повіту Марамуреш Г. Маркаш та віце-президент цієї палати М. Морковеску.

У рамках спільного проекту “RURCED — Румунсько-український регіональний центр економічного розвитку” у січні цього року представники ТПП повіту Марамуреш і ТПСР повіту Сату-Маре з економічною місією побували в Закарпатті. В організованій Закарпатською ТПП зустрічі у форматі “Workshop” брали участь президент ТПП повіту Марамуреш Георгіє Маркаш та віце-президент палати Марія Морковеску, начальник юридичного відділу ТПСР повіту Сату-Маре Аліна Букурештян, начальник відділу Головного управління з питань європейської інтеграції, зовнішньоекономічних зв'язків та туризму Закарпатської облдержадміністрації Василь Цап та головний спеціаліст відділу Олександр Компанієць, експерти-науковці — від Ужгородського національного університету Тарас Дацьо, від Північного університету м. Бая-Маре Тішан Васале та Орос Васіле. Закарпатську ТПП представляли начальник відділу зовнішньоекономічних зв'язків Катерина Зейкан та спеціаліст цього відділу Іван Бокоч. Оскільки основною метою проведення зустрічей у форматі “Workshop” є вироблення стратегії транскордонного співробітництва, учасники зосередили свою увагу на виявленні можливих сфер для взаємодії як на регіональному рівні, так і на рівні окремих суб'єктів господарювання. На початковому етапі кожна з сторін подала детальну інформацію про соціально-економічний стан своїх регіонів, перспективні для інвестування галузі економіки. Для участі у переговорах із закарпатськими підприємцями,

Президент ЗТПП О. Ковчар та генеральний директор ТПСР повіту Сату-Маре Д. Кулік відкривають бізнес-зустріч підприємців.

що проходили під час економічної місії, до Ужгорода прибуло вісім представників підприємницьких структур з повіту Сату-Маре та вісім — із повіту Марамуреш.

Іще одна економічна місія, цього разу українська в Румунії (м. Сату-Маре, Бая-Маре), проходила 10—14 лютого у рамках проекту “RURCED — Румунсько-український регіональний центр економічного розвитку”, а також проекту “САМЕКСПО”, спрямованого на спільну організацію участі підприємств і підприємців у міжнародних виставково-ярмаркових заходах. У м. Сату-Маре нашу делегацію на чолі з президентом Закарпатської ТПП Отто Ковчаром приймала генеральний директор ТПСР повіту Сату-Маре Данієла Кулік. Члени делегації представляли підприємства і приватні фірми, що займаються деревообробкою, виробництвом меблів, будівництвом, туристичною діяльністю. Серед них — ДП “Інтер Каштан”, ПП Перебзак, ТОВ “Олена”, ПП Концедал, ТОВ “Анатоль” та ін. Окрім бізнес-зустрічей та двосторонніх переговорів програма перебування закарпатців у Румунії включала відвідання споріднених підприємств у м. Сату-Маре, зокрема текстильної та меблевої фабрик. Слід зазначити, що в рамках вищезазначених проектів відбудуться ще дві зустрічі формату “Workshop” та чотири економічні місії у містах Ужгород, Сату-Маре і Бая-Маре.

Іван Бокоч,
спеціаліст відділу ЗЕЗ Закарпатської ТПП.

Фрагмент бізнес-зустрічі в м. Сату-Маре.

Бізнес-зустріч “Міжнародні контактні дні”

Бізнес-зустріч “Міжнародні контактні дні” на тему сільського господарства, проведена Закарпатською торгово-промисловою палатою 19—20 лютого, календарно відкривала цикл щорічних масштабних палатівських заходів. Як і в попередні роки, формат зустрічі був традиційно орієнтований на потреби аграріїв, хоча її тематичне спрямування вже давно вийшло за чисто аграрні рамки. В цілому, разом із сільськогосподарниками поспілкуватися зібралися представники переробної, харчової, машинобудівної, хімічної, будівельної та деяких інших споріднених галузей, що так чи інакше мають стосунок до функціонування сільгоспвиробництва та харчової промисловості.

Учасники з Польщі, Румунії, Словаччини, Угорщини, а також із Донецької, Запорізької, Київської, Львівської, Закарпатської областей України представляли малі й середні фермерські господарства; підприємства, що виробляють і реалізують сільгосптехніку й обладнання, машини і технології для харчової промисловості, продукти харчування, упаковку та пакувальну техніку, вирощують посівні матеріали, виготовляють добрива і вдосконалюють засоби захисту рослин. Переговори проходили відповідно до визначеного сторонами профілю діяльності та комерційних інтересів. За попередніми заявками організатори підібрали й потенційних партнерів. Більшість двосторонніх контактів, вважають підприємці, була не тільки фахово цікавою, а й створила відповідну платформу для співпраці у перспективі.

Від дипломатичних представництв та місцевих органів державної влади в роботі бізнес-форуму брали участь перший секретар Представництва МЗС України в Ужгороді Дмитро Керечанин, віце-консул, керуючий торгово-економічним відділом Генконсульства Словацької Республіки в м. Ужгороді Васіл Радован, консул Генконсульства Угорської Республіки в м. Ужгороді Абрагам Ференц, керівник маркетингового бюро Торговельного відділу Посольства Австрії у м. Львові Надія Богатиренко, заступник начальника Головного управління агропромислового розвитку Закарпатської ОДА Віталій Кузовков, начальник відділу Головного управління з питань європейської інтеграції, зовнішньоекономічних зв'язків і туризму Закарпатської ОДА Василь Цап. Регіональні торгово-промислові й сільськогосподарські палати Румунії представляли начальник юридичного відділу ТПСР повіту Сату-Маре Аліну Букурештан та економічний директор ТПСР повіту Ботошань Роксана Маковей.

Наступні “Міжнародні контактні дні” відбудуться в Ужгороді 25—26 березня (Лісо-заготівля, деревообробка. Меблеве виробництво. Техніка, обладнання, технології, допоміжні матеріали. Меблі — житлові, офісні, садові, спеціальні. Меблеві заготовки, фурнітура. Столярні вироби. Сувеніри з дерева і лози), 11—12 вересня (Туризм внутрішній, закордонний, сільський, спеціалізований. Активні й екстремальні види відпочинку, гірськолижні центри. Туристично-спортивне спорядження та обладнання, супутні товари. Оздоровчі, туристичні, готельні заклади. Інвестиційні проекти в туристично-рекреаційній галузі. Банківські, страхові, транспортні послуги), 11—12 листопада (Будівельна техніка, обладнання, матеріали. Проекти і технології будівництва. Матеріали й устаткування — сантехнічне, опалювальне, вентиляційне, освітлювальне. Предмети інтер'єру житлових і офісних приміщень. Побутове обладнання, господарські товари. Будівельна та побутова хімія. Столярні вироби).

Юлій Роголь,
провідний спеціаліст відділу ЗЕЗ Закарпатської ТПП.

На фото. Фрагменти переговорів учасників бізнес-зустрічі.

**ВИДАВНИЦТВО
“ЕКОінформ” —
надійне джерело
технічної інформації**

**СПЕЦІАЛІЗОВАНІ
ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ
“Ринок Інсталяцій”**

Журнал видається щомісяця і призначається для фахівців у галузях водопостачання, сантехніки, опалення, вентиляції, кондиціювання та енергоощадних технологій.

“ЕЛЕКТРОінформ”

Щоквартальне видання призначене для проєктантів, інсталяторів і фахівців у галузі електротехніки, електроніки й енергетики.

“Зелена Енергетика”

Основна тематика журналу, що виходить раз у квартал, — альтернативні джерела енергії, енергозбереження, енергоощадні технології, системи та обладнання.

“ІНСТАЛінфо”

Щорічний каталог інсталяційних фірм містить вичерпну інформацію про компанії, які працюють в Україні.

Представник видавництва
“ЕКО-інформ” у Закарпатті —
Олена Бойчук.

Конт. тел.: 8-097-636-3176.

Ел. пошта: olena-kalyny@rambler.ru
elena_1748@mail.ru

КРУГЛИЙ СТІЛ З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ МАЙБУТНЬОЇ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОСОЮЗОМ

Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень у м. Ужгороді (РФ НІСД) спільно з Міжнародним центром перспективних досліджень (МЦПД) за сприяння Міністерства економіки України організував 31 січня в Ужгороді круглий стіл "Угода про вільну торгівлю між Україною і Європейським Союзом: наслідки і перспективи". Відкриваючи його, директор РФ НІСД Світлана Мітряєва зазначила, що вступ нашої країни до Світової організації торгівлі сприятиме активізації переговорного процесу про створення зони вільної торгівлі (ЗВТ) між Україною і Європейським Союзом. Відповідна угода має стати першим кроком до формування спільного економічного простору України та ЄС у рамках економічної інтеграції до Європейського ринку через поетапну реалізацію чотирьох свобод — вільного руху товарів, послуг, капіталу та робочої сили.

Передбачається, що угода про створення ЗВТ становитиме складову частину нової посиленої угоди між Україною та Євросоюзом. Формування зони вільної торгівлі сприятиме досягненню:

- значного зменшення нетарифних обмежень у торгівлі товарами шляхом гармонізації та (або) взаємного визнання оцінки відповідності технічним стандартам з ЄС;

- максимального покриття всіх секторів сферою послуг і узгодження правил регулювання внутрішнього ринку з європейськими та міжнародними стандартами;

- наближення внутрішньої політики у сфері конкуренції, корпоративного управління і регулювання внутрішнього ринку до загальноприйнятих правил європейської практики;

- створення умов для заохочення інвестицій на розбудову інфраструктури, залучення технічної допомоги.

Інтеграція країни до економічних структур Євросоюзу є важливим чинником, що спонукатиме до підвищення конкурентоспроможності як окремих галузей, так і економіки країни в цілому. При цьому, здатність витримувати конкуренцію на єдиному ринку ЄС є одним із базових критеріїв придатності країни для вступу до Євросоюзу відповідно до Копенгагенських домовленостей. Готовність Європейського Союзу започаткувати переговорний процес вимагає від України формування чіткої позиції щодо практичних засад створення зони вільної торгівлі з урахуванням національних інтересів. Темпи відкриття та лібералізації ринку України мають відповідати темпам пристосування вітчизняних суб'єктів господарювання до нового рівня конкуренції.

Наразі Єврокомісія готує позицію ЄС для переговорів, консультуючись з провідними європейськими компаніями. Вироблення спільного бачення формату, структури та змістовного наповнення майбутньої зони вільної торгівлі як важливої складової поглибленої економічної інтеграції з ЄС відбувається і в Україні. Експертні консультації щодо можливих проблем, пов'язаних з доступом українських товаровиробників на Європейський ринок, а також із захистом внутрішнього ринку в Україні проходять на всіх рівнях. Проведення в Ужгороді, а раніше — в Дніпропетровську, Донецьку, Львові, круглого столу за цією тематикою стало можливим завдяки реалізації проекту "Угода про вільну торгівлю між ЄС та Україною: аналітична, методологічна та інформаційна підтримка переговорів" за фінансового сприяння Шведської агенції міжнародного розвит-

ку (SIDA). Партнерами Міжнародного центру перспективних досліджень у проекті виступили Міністерство економіки, Міністерство закордонних справ та Секретаріат Кабінету Міністрів України.

Керівник проекту, експерт МЦПД Ольга Шумило відмітила, що започаткування громадських консультацій за участю експертів та практиків сприятиме формуванню відповідної урядової позиції на переговорах з Єврокомісією про створення ЗВТ, яка базуватиметься на розумінні потреб реальної економіки та результатах аналізу всіх вигод і втрат для кожної галузі. Українська сторона, спираючись на переконливі аргументи, матиме можливість обирати рівень відповідності законодавства та стандартів згідно з готовністю тієї чи іншої галузі за її пріоритетністю для розвитку економіки країни. У підготовлений на основі експертних досліджень презентації на тему "Перспективи розвитку українського бізнесу в рамках Угоди про вільну торгівлю між Україною та ЄС" представники Міжнародного центру перспективних досліджень наглядно продемонстрували можливі варіанти майбутньої угоди, зокрема з питань, що стосуються митних процедур, стандартизації, сертифікації, а також визначили промислові сектори і товари, які мають вищий пріоритет з точки зору торгівлі з країнами — членами ЄС та стосовно яких Україна стикається з різними технічними бар'єрами.

У ході обговорення запропонованих організаторами питань (які наслідки матиме вступ України до СОТ для вашого сектору (підприємства), чи цікаві ринки ЄС для вас нині і які існують бар'єри для виходу на них, чи готові ви на рівні сектору (підприємства) до адаптації до нових стандартів задля кращого доступу на ринки ЄС?) виступили експерт МЦПД Ігор Шевляков, заступник начальника Головного управління економіки Закарпатської ОДА Василь Пап, президент Закарпатської торгово-промислової палати Отто Ковчар, голова правління Регіонального відділення Української спілки промисловців і підприємців Ігор Баран, начальник Ужгородської митниці Михайло Порада, радник директора Національного інституту проблем міжнародної безпеки РНБО України Микола Кушнір, заступник голови постійної комісії Закарпатської облради з питань туризму та рекреації Віктор Биркович, заступник Ужгородського міського голови Володимир Химинець та інші.

Учась у засіданні круглого столу брали також Ференц Абрагам (консул Генконсульства Угорської Республіки в м. Ужгороді), Василь Радован (торговий радник Генконсульства Словачької Республіки в м. Ужгороді), Олександра Блавзевич (віце-президент УСПП з питань міжнародних зв'язків), Василь Цап (начальник відділу Управління з питань європейської інтеграції, зовнішньоекономічних зв'язків та туризму Закарпатської ОДА), Елемир Кевсегі (голова постійної комісії Закарпатської облради з питань транскордонного співробітництва), Павло Ковтун (радник голови Виноградівської райдержадміністрації з питань зовнішньоекономічних зв'язків та інвестиційного співробітництва), експерти УжНУ та Закарпатського регіонального центру соціально-економічних досліджень НАН України, депутати Закарпатської обласної та Ужгородської міської рад, підприємці, студенти факультету міжнародних відносин ЗакДУ, представники ЗМІ.

Вл. інф.

УКРАЇНА І СОТ: гра за правилами

На сучасному етапі розвитку жодна країна не може бути повноцінним учасником міжнародних економічних відносин без членства у Світовій організації торгівлі (СОТ) — правонаступниці діючої з 1947 року Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ). Створена в січні 1995 року, ця унікальна міжнародна організація, основними завданнями якої є лібералізація міжнародної торгівлі та регулювання торгово-політичних відносин держав-членів, поширення ідей та принципів вільної торгівлі й стимуляція економічного зростання, нині об'єднує 151 країну світу, на долю яких припадає понад 95% світового товарообороту.

Перші кроки до світового торговельного співтовариства Україна зробила в 1993 році з поданням офіційної заявки про намір приєднатися до ГАТТ та подальшим отриманням статусу країни-спостерігача. Питання вступу до СОТ набуло актуальності 2005 року, оскільки стратегічним завданням України було визначено інтеграцію до Європейського Союзу, зокрема створення зони вільної торгівлі, а основною необхідною передумовою цього — отримання статусу країни з ринковою економікою та набуття членства у СОТ.

Довгоочікувана дата настала 5 лютого 2008 року: Генеральна рада Світової організації торгівлі на своєму засіданні в Женеві схвалила прийняття України до СОТ. Після ратифікації Верховною Радою протоколу про вступ Україна стане 152 державою — членом Світової організації торгівлі. Для адаптації до окремих норм і положень вона матиме 5 років перехідного періоду — більше, ніж було надано іншим країнам. У Генеральній раді СОТ вважають це достатнім строком для виконання всіх узятих Україною зобов'язань у визначених сферах. Адже за 14 років переговорів про членство наша держава вже знизилася більшість тарифів до рівня вимог Світової організації торгівлі, а деякі — навіть нижче.

Нещодавно Генеральна рада СОТ оприлюднила умови приєднання України до своєї організації. Як зазначається у прес-релізі, середні імпорتنі мита при постачанні товарів у нашу країну складатимуть 10,66% для сільськогосподарських продуктів і 4,95% — для промислових товарів. У цілому мита встановлені в діапазоні від 0 до 50%, при цьому деякі обмеження включають поетапне скорочення до 2013 року. Найвищі тарифи, які Україна може застосувати, — тарифи на цукор — 50% і соняшникову олію — 30%. До продуктів з граничним рівнем тарифів 25% належать деякі види радіоприймальної апаратури, синтетичні нитки, конвеєрні (приводні) ремені та ін.

У категорію товарів зі зниженим митом, які на початковому чи кінцевому етапі будуть виключені, входять цивільні літаки, будівельне устаткування, дистильований алкоголь, деякі види риби, хімічні речовини, нафтові масла, медичне устаткування, медпрепарати, деревина, целюлозно-паперові вироби, пряжа і тканини, основні метали, сталь, IT-продукти, меблі, іграшки. Україна зобов'язалася не застосовувати інші податки і мита, крім своїх звичайних митних зборів.

У прес-релізі Генеральної ради СОТ також вказано, що в сільському господарстві наша держава погодилася не субсидувати експорт. Підтримку внутрішнього сільгоспвиробника, яка впливає на торгівлю, буде обмежено сумою 3,04 млрд. грн., а також покриттям 5% від вартості внутрішнього сільськогосподарського виробництва. Як і в усіх країнах — членах СОТ, в Україні не буде лімітів з витрат на внутрішні програми підтримки, які не мають або мають мінімальний вплив на торгівлю, за умови, що ці програми відповідають критеріям, викладеним у договорі з сільського господарства. Домовлено, що наша країна відкриє тарифну квоту на цукор-сирець — 260 тис. тонн щорічно і збільшить її до 267 тис. тонн до 2010 року.

Що стосується доступу до ринку послуг, то Україна взяла на себе зобов'язання у всіх основних секторах, включаючи бізнес-послуги, комунікаційні послуги, послуги з будівництва і машинобудування, дистрибуції, послуги у сфері освіти, охорони здоров'я, навколишнього середовища, фінансові послуги (страхування і банківська діяльність). До цього переліку ввійшли й соціальні послуги, послуги туризму і рекреації, культури і спорту, транспортні послуги, послуги побутової сфери.

На думку експертів СОТ, перехідний період максимально пристосований до специфіки розвитку української економіки. В Україні ж темою для дискусій залишаються наслідки, які слід очікувати від такої інтеграції до світового торговельного співтовариства. Деякі аналітики прогнозують кризову ситуацію в ряді промислових галузей, а також в аграрному секторі. Інші вважають, що, отримавши доступ до нових ринків збуту, зможуть піднятися навіть найвідсталіші галузі. Серед "виграшних" зокрема називають такі капіталомісткі га-

лузі, як металургійна і хімічна, що нині найбільше потерпають від антидемпінгових розслідувань на розвинених ринках, а серед "потерпілих" — автовиробництво, легпром, хоча наслідки скасування податкових пільг і зниження ввізного мита не вбачаються катастрофічними для українських підприємств.

Оцінити всі плюси та мінуси для агропромислового комплексу від вступу України до СОТ досить важко, хоча деякі виробники сільгосппродукції відверто готуються до скорочення виробництва. Членство в СОТ змусить нашу країну знизити митні ставки на товари так званої групи 1—24, до яких входить продукція аграрного сектору. У Міністерстві аграрної політики наголошують на можливих проблемах у цукровій, м'ясо-молочній галузях, овочівництві. Проте це не означає, що вітчизняних сільгоспвиробників очікує крах. На захист сільського господарства СОТ дозволяє направляти 5% держбюджету, тоді як наша країна останні десять років з цією метою виділяла не більше 1%. Отож формула успіху агропрому прямо пропорційно залежатиме від державної підтримки протягом найближчих 5 "адаптаційних" років. Держава з великим аграрним потенціалом таки матиме шанс зайняти гідне місце серед світових виробників сільськогосподарської продукції.

Загалом у суспільстві домінує думка: приєднання до СОТ є необхідним кроком, оскільки дає змогу країні отримати статус рівноправного і надійного учасника міжнародної торгівлі та брати участь у врегулюванні відносин у цій сфері. У Міністерстві економіки розраховують, що вступ до СОТ сприятиме додатковому зростанню валового внутрішнього продукту за рахунок додаткового збільшення експорту української продукції в обсязі щонайменше 1,5—2 млрд. дол. США. За прогнозами щорічний приріст ВВП складатиме 1,5—1,7%. Очікується, що зростання експорту продукції становитиме 1,4 млрд. дол. США, зовнішній товарообіг України до 2010 р. має збільшитися на 40%.

Найбільше вииграють від вступу до Світової організації торгівлі експортно зорієнтовані галузі. Українські промислові підприємства зможуть застосовувати при вирішенні торговельних спорів механізм їх врегулювання, передбачений нормами СОТ, що дасть можливість посилити їх позиції в антидемпінгових та спеціальних розслідуваннях, запобігти застосуванню проти себе обмежувальних та дискримінаційних заходів. Завдяки збільшенню потоків іноземних товарів і послуг на український ринок виробник матиме доступ до дешевих комплектуючих деталей, устаткування і сировини, що сприятиме підвищенню якості вітчизняної продукції. Членство України в СОТ змусить вітчизняного промисловця зайнятися модернізацією свого виробництва та системи управління, а отже, підвищить рівень його конкурентності. Завдяки зниженню торговельних бар'єрів українці одержать доступ до більшого асортименту продукції і зможуть споживати якісніші товари та користуватися послугами за нижчою ціною.

Членство в СОТ відкриває можливість приєднатися до зони вільної торгівлі з Європейським Союзом, що дозволить зробити серйозний прорив України на шляху її інтеграції до світової економіки. Підвищення довіри інвесторів, яка, за різними оцінками, приносить тиме до 500 млн. дол. США додаткових іноземних інвестицій щорічно, дасть змогу претендувати на інвестиції транснаціональних компаній, що сьогодні працюють у країнах Центральної та Східної Європи — членах ЄС. Значним позитивом експерти вважають і гармонізацію законодавства України згідно із загальноєвропейськими правовими нормами та правилами СОТ, а також оптимізацію системи стандартизації і сертифікації, що прискорить створення прозорого та передбачуваного ділового середовища в Україні.

Від вступу до СОТ в Україні очікують оздоровлення як економічної, так і політичної ситуації, позаяк фінансово-промисловим групам, які стоять за політичними партіями, буде важко утримувати монополічне становище на українському ринку, для цього їм доведеться лобювати свої інтереси в урядах понад 150 країн. Отож членство у Світовій організації торгівлі вимагає від нашої держави ефективного управління, конкурентності та мобільності у вирішенні найскладніших завдань.

Отто Ковчар.

ЗАКОНОДАВЧО- НОРМАТИВНІ НОВОВВЕДЕННЯ

Кабінет Міністрів розпорядженням від 6.02.2008 р. №262-р доручив Державній податковій адміністрації внести зміни до форми податкової декларації з податку на додану вартість та порядку її заповнення і подання відповідно до п. 3 ст. 8 Закону України від 4.12.90 р. №509-XII "Про державну податкову службу в Україні". Зокрема передбачається розшифрування в додатку до декларації з ПДВ податкового кредиту та податкових зобов'язань у розрізі контрагентів за звітний місяць (в електронній формі). Програмне забезпечення надаватиметься платниками податку безкоштовно, в тому числі через мережу Інтернет. Буде забезпечено технічний захист поданої платниками інформації та посилено вимоги щодо її конфіденційності.

* * *

Державна митна служба листом від 28.01.2008 р. №11/6-10/877-ЕП повідомляє: з метою спрощення і прискорення митного оформлення товарів, що вивозяться за межі митної території України (при їх митному оформленні безпосередньо в пункті пропуску, через який передбачається їх вивезення), дозволяється подання декларантом повних комплектів (включаючи аркуші з позначенням "4/5") бланків єдиного адміністративного документа форми МД-2 та додаткових аркушів до нього форми МД-3 (специфікації форми МД-8) згідно з п. 16 Положення про вантажну митну декларацію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 9.06.97 р. №574.

* * *

Пенсійний фонд постановою від 25.01.2008 р. №3-3 вніс зміни до "Інструкції про порядок розрахунку і сплати страхувальниками і застрахованими особами внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", затвердженої наказом від 19.12.2003 р. №21-1. У новій редакції викладені наступні форми звітності: розрахунок суми страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (місячний — загальний, додаток 23); звіт про нарахування внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування за деякими категоріями застрахованих осіб (місячний, додаток 31). Також внесено окремі зміни в розрахунок суми страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (річний, додаток 33); розрахунок суми страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування з сум грошового забезпечення, що підлягають сплаті (місячний, додаток 34).

* * *

Міністерство економіки наказом від 12.01.2008 р. №6 затвердило положення про порядок ліцензування експорту товарів у 2008 році; форму ліцензії на експорт товарів та інструкцію про її заповнення; форму заявки на одержання ліцензії на експорт товарів та інструкцію про її заповнення; інструкцію про заповнення ліцензії на експорт до США деяких виробів з обрізного вуглецевого прокату плоского у 2008 році; інструкцію про заповнення ліцензії на експорт окремих видів металопродукції до країн — членів ЄС у 2008 році. Крім того, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям та уповноваженому органу АРК (за їх згодою) делеговано право видачі ліцензії на експорт продукції госпсуб'єктам, які зареєстровані у відповідних регіонах та облікова вартість товарів за договорами (контрактами) яких не перевищує 300 тис. дол. США. Строк дії ліцензії становить: на експорт товарів (додатки 1, 3, 5, 6, 9 і 11 до постанови КМУ від 29.12.2007 р. №1411) — відповідно до умов ЗЕД-контракту, але не пізніше 31.12.2008 р.; на експорт окремих видів металопродукції до країн — членів ЄС — 120 днів із дня її підписання, але не пізніше 31.12.2008 р.; на експорт до США виробів з обрізного вуглецевого прокату — 90 днів із дня її підписання.

* * *

Державна митна служба в листі від 20.02.2008 р. №11/2-15/1901-ЕП повідомляє про зміну порядку сплати митного збору за видачу і перереєстрацію свідоцтв. Зокрема змінюються реквізити рахунка для зарахування митного збору: за продовження терміну дії (перереєстрацію) свідоцтва про визнання підприємства декларантом (код виду платежу 018); за видачу підприємству свідоцтва про визнання його декларантом (код виду платежу 019); за видачу сертифіката підтвердження доставки

товару, прийнятого під режим експортного контролю України (код виду платежу 067). Зазначені платежі відтепер перераховуються на розрахунковий рахунок 37347212000026, банк отримувача ГУ ДКУ в м. Київ, МФО 820019, ЕДРПОУ 24262621, отримувач — Державна митна служба України. При цьому в платіжному дорученні у графі "Призначення платежу" обов'язково слід зазначити: код бюджетної класифікації — 22100000, символ звітності банку — 099 та код виду платежу.

* * *

Міністерство економіки наказом від 18.01.2008 р. №15 затвердило порядок видачі висновків щодо продовження строків розрахунків за експортно-імпорнтними операціями. Розгляд документів, необхідних для отримання висновку, здійснює відділ контролю за зовнішньоекономічною діяльністю за участю відділу правового забезпечення, а за потреби — за участю інших структурних підрозділів Мінекономіки. Строк розгляду документів не перевищує одного робочого дня. Копія висновку протягом п'яти робочих днів з дати його видачі надсилається до НБУ та ДПАУ. Встановлені також і підстави для відмови у видачі висновків.

* * *

Державна митна служба листом від 22.01.2008 р. №19/49-ЕП роз'яснює: до внесення змін до інструкції про порядок заповнення ВМД, затвердженої наказом ДМСУ від 9.07.97 р. №307 (у редакції наказу ДМСУ від 7.11.2007 р. №933), письмове зобов'язання про доставку товарів у митницю призначення у визначений митним органом строк необхідно оформляти за формою зобов'язання про доставку, що наведена в графі 50 "Принципал" пункту 2 "Правила заповнення граф декларантом" розділу 3 "Заповнення граф ВМД при декларуванні товарів, що переміщуються митною територією України транзитом", з урахуванням різниці у номерах статей Митного кодексу України для відповідного митного режиму. Текст зобов'язання про доставку може бути надрукований за допомогою друкувального пристрою чи написаний власноруч особою, яка приймає задекларовані товари до перевезення.

* * *

Міністерство фінансів України наказами від 18.01.2008 р. №30 і №31 скасувало накази від 29.12.2006 №1316 "Про затвердження Положення про порядок розрахунку податкових різниць за даними бухгалтерського обліку" та від 29.01.2007 №45 "Про затвердження Методичних рекомендацій про складання регістрів бухгалтерського обліку податкових різниць, валових доходів та валових витрат", що передбачали необхідність щомісячного ведення численних регістрів бухгалтерського обліку різниць і щорічного подання додаткового звіту за формою №7. Затвердженням минулого року зазначених наказів фактично було запроваджено "третій вид обліку" для платників податку на прибуток, що суттєво обтяжувало роботу бухгалтерів та збільшувало навантаження на малі підприємства.

* * *

Державна митна служба листом від 23.01.2008 р. №11/7-29/666-ЕП повідомляє: наявність у картках реєстрації-обліку зовнішньоекономічного контракту, виданих до 1.01.2008 р., кодів УКТЗЕД на основі Гармонізованої системи опису та кодуювання товарів версії 1996 року не є підставою для відмови у митному оформленні.

* * *

Державна податкова адміністрація наказом від 12.01.2008 р. затвердила нову редакцію Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій. Реєстр містить оновлений перелік моделей РРО та їх модифікацій вітчизняного й іноземного виробництва, які дозволені для застосування під час здійснення розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг.

* * *

Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг розпорядженням від 14.02.2008 р. №193 внесла зміни до розпорядження від 17.12.2004 р. №3103 "Про затвердження зразка типового поліса обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів". Документом затверджено, крім зразка типового поліса ОСЦПВ, зразок типового поліса ОСЦПВ на умовах співстрахування.

* * *

Державна митна служба наказом від 22.02.2008 р. №165 вводить новий спосіб розрахунку, що застосовується при заповненні попередньої вантажної митної декларації. Відповідний розділ Класифікатора способів розрахунку, затвердженого наказом Держмитслужби України від 12.12.2007 р. №1048, доповнено кодом 37 — "Гарантія не потрібна в зв'язку зі сплатою коштів на бюджетні рахунки Державного казначейства України".

Огляд підготував Юрій Чейпеш.

Сербське виробниче підприємство "Invest Gradnja d.o.o." пропонує стаціонарні парові ярусні печі, призначені для випікання хлібобулочних виробів, листового тіста, м'ясних та інших харчових продуктів, а також додаткове тістомісильне, тісторозділювальне, ферментаційне, завантажувальне обладнання.

Печі моделі "IG-PEK" різної конфігурації і потужності працюють на дровах, вугіллі, газі, рідкому паливі, не потребують додаткового переобладнання при переході з одного виду палива на інший. Обладнання просте в користуванні та обслуговуванні, постачається в розібраному вигляді й монтується на місці.

Конт. тел. "Invest Gradnja d.o.o."

у м. Белград: 011-347-1449

Конт. тел. представника

в Україні: 8-096-948-4062

Тел.факс: (03142) 75-230

ОСНОВНІ ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОСЛУГ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ

- Консультації з питань підприємницької, зовнішньоекономічної, інвестиційної діяльності в Україні та іноземних державах.
- Організація і проведення в Україні та за кордоном ділових місій, форумів, конференцій, семінарів.
- Сприяння українським та іноземним компаніям у пошуку партнерів, встановленні різних форм ділового співробітництва.
- Організація індивідуальних переговорів представників вітчизняних й іноземних підприємств і підприємницьких структур.
- Організація і проведення тематичних ділових зустрічей "Міжнародні контактні дні".
- Забезпечення функціонування постійно діючої виставки продукції закарпатських виробників.
- Представлення продукції і послуг суб'єктів підприємництва у розділі "Інтернет-виставка підприємств Закарпаття" веб-сайту Закарпатської ТПП.
- Організація поїздок на вітчизняні і зарубіжні виставки-ярмарки, бізнес-зустрічі, семінари, конференції.
- Організація презентацій вітчизняних та іноземних фірм, їх продукції і послуг.
- Маркетингові дослідження, інформування про кон'юнктуру внутрішнього і зовнішнього ринків.
- Експертиза якості, кількості, вартості, комплектності вітчизняних та імпортованих товарів, продукції, сировини.
- Підтвердження норм витрат сировинних матеріалів, засвідчення відсоткового ступеня використання сировини та рівня її вартості у загальній вартості готової продукції.
- Оцінка рухомого й нерухомого майна, земельних ділянок, майнових і немайнових прав, цінних паперів, інтелектуальної власності, бізнесу.
- Оцінка та визначення технічного стану транспортних засобів, машин, обладнання, механізмів.
- Засвідчення і видача сертифікатів про походження товарів, належність продукції власному виробництву.
- Надання усних консультацій з питань експертизи і сертифікації товарів.

- Розробка й оцінка бізнес-планів та інвестиційних проектів.
- Оформлення трансферу технологій, інтелектуальної і промислової власності, оцінка їх вартості та правовий захист.
- Надання юридично-правових послуг і консультацій в усіх сферах господарської діяльності.
- Розробка установчих документів для створення підприємств і організацій.
- Розробка та рецензування зовнішньоекономічних договорів (контрактів).
- Консультації з питань міжнародного комерційного арбітражу, підготовка матеріалів до розгляду в МКАС при ТПП України.
- Розгляд і вирішення спорів постійнодіючим Третейським судом при Закарпатській ТПП.
- Проведення експертизи документів на випадок настання форс-мажорних обставин, підтвердження настання форс-мажорних обставин суб'єктам підприємницької діяльності України.
- Юридичне забезпечення провадження інвестиційної діяльності.
- Сприяння у підготовці документів на реєстрацію знаків для товарів і послуг у Департаменті інтелектуальної власності.
- Підготовка та оформлення документації для вступу в члени Асоціації товарної нумерації України "GS1 Україна", на присвоєння товарам штрихових кодів і занесення інформації в електронну базу даних.
- Надання довідок про ціни на товари на вітчизняному й світових ринках.
- Визначення кодів товарних номенклатур зовнішньоекономічної діяльності.
- Підготовка довідкової інформації про ділові заходи в Україні та за кордоном.
- Надання адресних, фірмових і бізнес-довідок про українські й зарубіжні підприємства.
- Внесення інформації про підприємство до Недержавного реєстру українських підприємств у ТПП України.
- Виконання письмових перекладів усіх видів документації з іноземних мов та іноземними мовами, легалізація (завірення) перекладу, забезпечення усних перекладів при проведенні переговорів.
- Організація і проведення навчання, підготовки та перепідготовки кадрів, а також проведення мовних курсів для керівників бізнесових структур та перекладачів.
- Ксерокопіювання в різних форматах, завірення ксерокопій документів.
- Забезпечення рекламної діяльності підприємств в Україні та за кордоном, розповсюдження комерційних пропозицій за допомогою друкованих й електронних засобів системи ТПП України.
- Видання інформаційно-рекламного бюлетеня Закарпатської ТПП "Діловий вісник".
- Розміщення у "Діловому віснику" ілюстрованих рекламних матеріалів підприємств і організацій.
- Виготворення інформаційно-рекламних каталогів ділових заходів, рекламних проспектів, буклетів та ін.

З НАМИ У МАЙБУТНЄ